

ЗВІТ З ПЕРЕВІРКИ НА ПЛАГІАТ

ЦЕЙ ЗВІТ ЗАСВІДЧУЄ, ЩО ПРИКРПЛЕНА РОБОТА

Гавриленко

БУЛА ПЕРЕВІРЕНА СЕРВІСОМ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ MY.PLAG.COM.UA I

МАЄ:

СХОЖІСТЬ

8%

РИЗИК ПЛАГІАТУ

80%

ПЕРЕФРАЗУВАННЯ

1%

НЕПРАВИЛЬНІ ЦИТУВАННЯ

0%

Назва файлу: Гавриленко А. МО 212м.docx

Файл перевірено: 2024-01-02

Звіт створено: 2024-01-02

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПрАТ «ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАПОРІЗЬКИЙ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Кафедра Підприємництва, менеджменту та туризму

ДО ЗАХИСТУ ДОПУЩЕНА

Зав.кафедрою
(library.econom.zp.ua)

к.е.н., доц. Панкова М.О.

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Виконала

ст. гр. МО-212/м

(підпис)

А.Ю. Гавриленко

Керівник

к.е.н., доц.

(підпис)

Н.Г. Магар

Запоріжжя

2023

ПрАТ «ПВНЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Кафедра (library.econom.zp.ua) Підприємництва, менеджменту та туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

к.е.н., Панкова М.О.

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ
студенту гр. МО-212/м,
спеціальності «Менеджмент»
Гавриленку Андрію Юрійовичу

1.Тема: Удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Затверджена наказом по інституту« __ » _____ 2023 р.№ _____

2. Термін здачі студентом закінченої роботи: « __ » _____ 2023 р.

3. Перелік питань, що підлягають розробці:

- (library.econom.zp.ua) дослідити економічну сутність інвестицій та зміст інвестиційної діяльності підприємства;
- розглянути класифікацію інвестицій та джерела фінансування інвестиційної діяльності підприємства;
- дослідити методичні підходи щодо управління інвестиційної діяльності підприємства;
- надати економічну характеристику ПАТ «Інтерпайп НТЗ»;
- проаналізувати обсяги, динаміку та структуру інвестицій на ПАТ «Інтерпайп НТЗ»;
- проаналізувати ефективність інвестиційної діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ»;
- зробити розрахунок економічної доданої вартості підприємства ПАТ «Інтерпайп НТЗ» та її значення для підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю на підприємстві;
- дослідити напрями удосконалення управління інвестиційною діяльністю підприємства.

4. Календарний графік підготовки кваліфікаційної роботи

№ етапу	Зміст	Терміни виконання	Готовність по графіку%, підпис керівника	Підпис керівника про повну готовність етапу, дата
1	Збір практичного матеріалу за темою кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			
2	I атестація I розділ кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			
3	II атестація II розділ кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			
4	III атестація III розділ кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи, висновки та рекомендації, додатки, реферат			
5	Перевірка (library.econom.zp.ua) кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи на оригінальність			
6	Доопрацювання кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи, підготовка презентації, отримання відгуку керівника і рецензії			
7	Попередній захист кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			
8	Подача кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи на кафедру			
9	Захист кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			

Дата видачі завдання (www.ronl.ru) «__» _____ 2023 р.

Керівник магістерської роботи _____ Н.Г. Магар
(підпис) (прізвище та ініціали)

Завдання прийняв до виконання (www.ronl.ru) _____ А.Ю.
Гавриленко
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота містить: 88 сторінок, 17 табл., 20 рисунків, 54 використаних джерела, 4 додатків.

Об'єктом дослідження є інвестиційна діяльність ПАТ «Інтерпайп НТЗ». Предметом – сукупність теоретичних-методичних засад та практичних рекомендацій, пов'язаних з удосконаленням системи управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи – дослідження теоретико-методичних засад та проведення та аналізу, а також визначення конкретних рекомендацій для покращення управління інвестиційною діяльністю підприємства в умовах сьогодення.

Методи дослідження – вертикальний та горизонтальний аналіз, коефіцієнтний метод для оцінки фінансового стану, статистичний і порівняльний аналіз, графічний та схематичний методи.

За результатами аналізу було визначено, що ПАТ «Інтерпайп НТЗ» має проблеми з фінансовою стійкістю та ефективністю інвестиційної діяльності, що потребує уважного аналізу та коригування системи управління інвестиційною діяльністю підприємства, проте компанія продемонструвала здатність ефективно реагувати на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Для визначення напрямів удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю підприємства було розраховано економічну додану вартість підприємства ПАТ «Інтерпайп НТЗ» та визначено її значення для підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю на підприємстві. Запропоновано включення у досліджувану систему екологічного аспекту діяльності підприємства для забезпечення його сталого розвитку.

ІНВЕСТИЦІЇ, ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ, ДЖЕРЕЛА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

ЗМІСТ

ВСТУП

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність інвестицій та зміст інвестиційної діяльності підприємства.

1.2. Класифікація видів інвестицій та джерела фінансування інвестиційної діяльності підприємства

1.3. Методичні підходи щодо управління інвестиційною діяльністю підприємства

2 ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «ІНТЕРПАЙП НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД»

2.1. Загальна економічна характеристика ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

2.2. Аналіз обсягів, динаміки та структури інвестицій у ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

2.3. Аналіз ефективності інвестиційної діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПАТ «ІНТЕРПАЙП НДЗ»

3.1. Розрахунок економічної доданої вартості підприємства ПАТ «Інтерпайп НТЗ» та її значення для підвищення ефективності системи управління інвестиційною діяльністю

3.2. Шляхи удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю підприємства

ВИСНОВКИ

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ 79

ВСТУП

У сучасній науці проведено значну кількість досліджень з питання інвестицій. Хоча теоретичні та методичні аспекти управління інвестиціями вітчизняних підприємств охоплені численними працями відомих вчених, деякі аспекти управління інвестиційною діяльністю залишаються об'єктом дискусій та не отримали повного освітлення через свою складність.

На сьогодні наукові дослідження, пов'язані з питанням інвестиційної діяльності, удосконаленням теоретичних аспектів, вивченням сучасних тенденцій, механізмів управління та інноваційного спрямування, стають все більш розповсюдженими. Це свідчить про актуальність та важливість обраної теми.

Багато вчених, як іноземних, так і вітчизняних, присвятили свої дослідження управлінню інвестиційною діяльністю підприємства. Серед них І. Бланк, Дж. Кейнс, У. Шарп, А. Пересада, М. Денисенко та багато інших.

Метою даної магістерської дипломної роботи є дослідження теоретико-методичних засад, проведення аналізу, а також визначення конкретних рекомендацій для удосконалення системи [управління інвестиційною діяльністю підприємства в сучасних умовах. \(novaosvita.com\)](#)

Для досягнення цієї мети в роботі поставлено і виконано такі завдання:

- досліджено економічну сутність інвестицій та зміст інвестиційної діяльності підприємства;
- розглянуто класифікацію інвестицій та джерела фінансування інвестиційної [діяльності підприємства](#);
- [досліджено методичні підходи \(bulletin-econom.univ.kiev.ua\)](#) щодо управління інвестиційною діяльністю підприємства;
- надано економічну характеристику діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ»;
- проаналізовано обсяги, динаміка та структура інвестицій на ПАТ «Інтерпайп НТЗ»;

- проаналізовано ефективність інвестиційної діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ»;
- розраховано економічну додану вартість підприємства ПАТ «Інтерпайп НТЗ» та її значення для підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю **на підприємстві**;
- **запропоновано** (bulletin-econom.univ.kiev.ua) шляхи удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за рахунок екологічної складової.

Об'єктом дослідження у магістерській дипломній роботі є інвестиційна діяльність ПАТ «Інтерпайп НТЗ». Предметом дослідження виступає сукупність теоретичних-методичних засад та практичних рекомендацій, пов'язаних з удосконаленням системи управління інвестиційною діяльністю підприємства.

В ході дослідження використовувалися різноманітні методи дослідження, зокрема вертикального і горизонтального аналізу, коефіцієнтний метод для оцінки фінансового стану, статистичний і порівняльний аналіз, графічний та схематичний методи. Всі розрахунки проведено з використанням редактора MS Excel.

Основними джерелами інформації для написання роботи фінансова звітність ПАТ «Інтерпайп НТЗ», наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з **управління інвестиційною діяльністю**, (knowledge.allbest.ru) посібники «Інвестиційний розвиток підприємства», «Інвестування», «Інвестиційна діяльність».

Отримані результати відзначаються своєю науковою новизною та мають практичну цінність через розширення теоретичних основ **управління інвестиційною діяльністю** (knowledge.allbest.ru) підприємств та практичні рекомендації щодо удосконалення системи цього управління.

Структура кваліфікаційної магістерської роботи містить вступ, три основні розділи, висновки, перелік використаних джерел та додатки.

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність (knowledge.allbest.ru) інвестицій та зміст інвестиційної діяльності підприємства.

Ефективна робота підприємства включає його розвиток та вимагає витрат в поточний період, що призводить до отримання різноманітних майнових прав, включаючи інвестиційні об'єкти. Їх використання дозволяє здобути переваги у майбутньому, як у вигляді економічних вигод, так і в сильній конкурентній позиції.

Важливою умовою для забезпечення стійкого економічного розвитку конкретного підприємства та всієї країни в цілому є активація інвестиційної діяльності. Кожне підприємство провадить інвестиційну діяльність, яка є основою для його росту та розвитку. Інвестиції є важливим каталізатором динамічного росту підприємства, вони дають змогу розширювати підприємницьку діяльність шляхом накопичення ресурсів, придбання нових компаній і розвитку у нових сферах бізнесу [1].

Під час визначення економічної сутності інвестицій важливо відвести необхідну увагу визначенню цього поняття. В літературі можна знайти різні тлумачення та підходи до розуміння даного терміну.

Багато вчених як вітчизняних, так і зарубіжних, таких як І. Бланк, Дж. Кейнс, У. Шарп, А. Пересада, М. Денисенко та інші, досліджують питання інвестицій та інвестиційної діяльності у своїх працях. Вони розглядають сутність цих понять у своїх роботах, враховуючи різні аспекти на макро- та мікрорівнях розвитку економіки.

Велика кількість різноманітних тлумачень поняття "інвестиції" у вітчизняних та зарубіжних джерелах визначається різноманітністю ключових характеристик цієї складної економічної категорії.

Провівши аналіз різноманіття поглядів на тлумачення даної економічної категорії, відобразимо в таблиці 1.1 найбільш поширені визначення.

Таблиця 1.1 – Визначення поняття «інвестиції»

Автор	Визначення поняття
Закон України «Про інвестиційну діяльність» [2]	усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект
У. Шарп [3]	у найширшому розумінні термін «інвестувати» означає розлучитися з грошми сьогодні з тим, щоб отримати їх більшу суму в майбутньому
Л. Гітман і М. Джонк [4]	це спосіб розміщення капіталу, який має забезпечити збереження або зростання суми капіталу
Джеррі М. Розенберг [5]	використання коштів для отримання ще більших коштів, для отримання доходу або для досягнення приросту капіталу, або для того й іншого
А.А. Пересада [6]	довгострокові вкладення капіталу в різні галузі та сфери економіки, інфраструктуру, соціальні програми, охорону довкілля з метою розвитку виробництва, соціальної сфери, підприємництва, отримання прибутку
Дж. М. Кейнс [7]	частина доходу за поточний період, що не була використана для споживання, приріст цінностей капітального майна в результаті продуктивної діяльності даного періоду
Т. Дорошенко [8]	це всі види грошових, майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в реальні та фінансові активи з метою отримання прибутку (доходу). Під інвестиціями слід розуміти тільки ті вкладення, метою яких є отримання прибутку (доходу). І саме за цією метою потрібно відрізнити інвестиції від інших вкладень коштів

У сучасних умовах розвитку економіки найбільш поширеним є уявлення про інвестиції як вкладення капіталу з метою його подальшого збільшення. Вітчизняні та західні автори, що вивчають поняття "інвестиція", переважно розглядають капітал як основне джерело інвестицій.

Інвестиції мають вагомe значення для економіки країни, регіону, галузі або підприємства, оскільки вони становлять основу **для:**

– **постійного оновлення основних виробничих фондів** (dspace.udpu.edu.ua) підприємства та втілення стратегії розширеного відтворення;

- збільшення темпів науково-технічного прогресу та покращення якості виробленої продукції;
- переорієнтації структури суспільного виробництва та забезпечення урівноваженого розвитку всіх галузей економіки;
- формування необхідних ресурсів для промислового сектора;
- вирішення численних соціальних викликів, зокрема підвищення рівня життя населення [9].

І.А. Бланк визначає основні ключові особливості інвестицій підприємства для планування та управління інвестиційною діяльністю [10]. Систематизуємо дані ознаки у вигляді блок-схеми (рис.1.1):

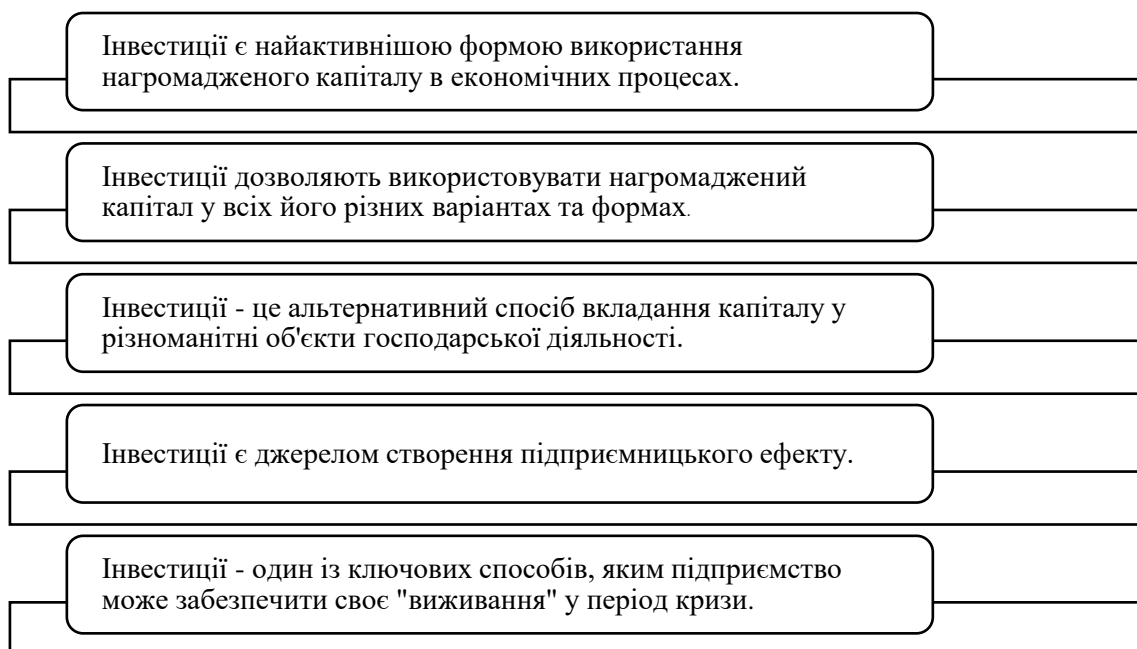

Рисунок 1.1 – Ключові характеристики інвестицій підприємства з метою організації управління інвестиційною діяльністю (складено автором на основі [11])

Оскільки здійснення інвестицій трактується як інвестиційна діяльність, важливо проаналізувати суть даного терміну.

Поняття «інвестиційна діяльність підприємства», подібно більшості інших економічних термінів, може мати різне тлумачення в залежності від

контексту та сфери застосування. Нижче наведено таблицю (табл.1.2) з різноманітними та найбільш точними визначеннями даного поняття.

Таблиця 1.2 – Визначення поняття «інвестиційна діяльність підприємства»

Автор	Визначення поняття
Закон України «Про інвестиційну діяльність» [2]	сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій
М. Войнаренко, Л. Бушовська [13, с.41]	сукупність дій і заходів з розміщення коштів (інвестицій) з метою отримання зростаючої величини прибутку і досягнення позитивного фінансового результату підприємства
Л. Гончаренко [14]	процес вкладення інвестицій і здійснення практичних дій з метою отримання прибутку і/або досягнення іншого корисного ефекту
М. Денисенко [15]	сукупність виконуваних дій щодо ефективного вкладення коштів в інвестиційні програми і проекти, здатні принести достатню вигоду
І. Кривов'язюк [16]	комплекс цілеспрямованих дій фізичних і юридичних осіб, пов'язаних з рухом капіталу, який акумулюється у формі матеріальних і нематеріальних цінностей та спрямовуються в подальшому на розвиток підприємства з метою отримання прибутку чи соціального ефекту
Т. Майорова [17]	інвестиційний процес, який потребує проектної підтримки, здійснення проектного аналізу
В. Федоренко [18]	комплекс заходів і дій фізичних та юридичних осіб, які вкладають власні кошти з метою отримання прибутку
А. Пересада [19]	Послідовна сукупність практичних дій суб'єктів (інвесторів та учасників) щодо здійснення інвестицій з метою одержання доходу або прибутку
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів (грошей)

Інвестиційна діяльність – це цілеспрямований процес, що включає пошук потрібних інвестиційних ресурсів, вибір ефективних об'єктів для інвестування, створення збалансованої інвестиційної програми за певними критеріями та забезпечення її реалізації [12].

Інвестиційна діяльність здійснюється через виконання інвестиційних проектів або шляхом операцій, що стосуються корпоративних прав, різних видів майнових і інтелектуальних цінностей.

Основною метою інвестиційної діяльності є досягнення оптимального рівня ліквідності інвестиційних ресурсів, що сприятиме максимізації прибутку і забезпечить стійкий, безкризовий розвиток компанії на тривалій термін.

Враховуючи головну мету інвестиційної діяльності, ми можемо визначити основні завдання інвестиційної діяльності (рис.1.2):

Рисунок 1.2 – Основні завдання інвестиційної діяльності
(складено автором на основі [21])

В інвестиційній діяльності усі ці завдання тісно пов'язані між собою. Забезпечення швидкого росту компанії можливо досягти шляхом обрання вигідних інвестиційних проектів та активізації реалізації інвестиційних програм, запланованих на конкретний етап розвитку. Це, в свою чергу, призведе до максимізації прибутку.

Таким чином, серед перелічених завдань інвестиційної діяльності основним є не максимізація прибутку від інвестицій, а забезпечення значного росту економічного потенціалу компаній та підприємств, при цьому забезпечуючи їхню фінансову стабільність.

1.2. Класифікація видів інвестицій та джерела фінансування інвестиційної діяльності підприємства

Інвестиції це складне явище. Через це їх можна класифікувати за багатьма типами в залежності від різних критеріїв [22].

В економічній теорії використовується більше сотні термінів для опису різних типів інвестицій. Отже, для ефективного управління інвестиціями підприємства важливо провести класифікацію інвестицій за різними критеріями. В таблиці 1.3 представлена класифікація видів інвестицій.

Таблиця 1.3 – Класифікація видів інвестицій

№ з/п	Класифікаційна ознака	Види інвестицій
1.	Залежно від джерел формування	– валові; – чисті;
2.	Залежно від об'єкта вкладання коштів	– реальні; – фінансові;
3.	За формами власності	– державні; – колективні; – комунальні; – приватні;
4.	За регіональною ознакою	– внутрішні; – іноземні; – закордонні;
5.	Залежно від строків освоєння	– короткострокові; – середньострокові; – довгострокові;
6.	За характером участі в інвестуванні	– прямі; – непрямі;
7.	За характером використання капіталу в інвестиційному процесі	– первинні; – реінвестиції; – дезінвестиції.

Джерело: складено автором на основі [6, 10, 17, 23, 24, 25, 26, 27, 28]

Зараз все частіше в економічних джерелах дослідження акцентують на новому типі інвестицій – інноваційній формі. Простими словами це вкладення у новаторські рішення. Але, ми вважаємо, що при стабільних умовах економіки всі інвестиції мають бути так чи інакше спрямованими на стимулювання інноваційного прогресу.

В залежності від того, куди спрямовані кошти, розрізняють такі форми інвестицій:

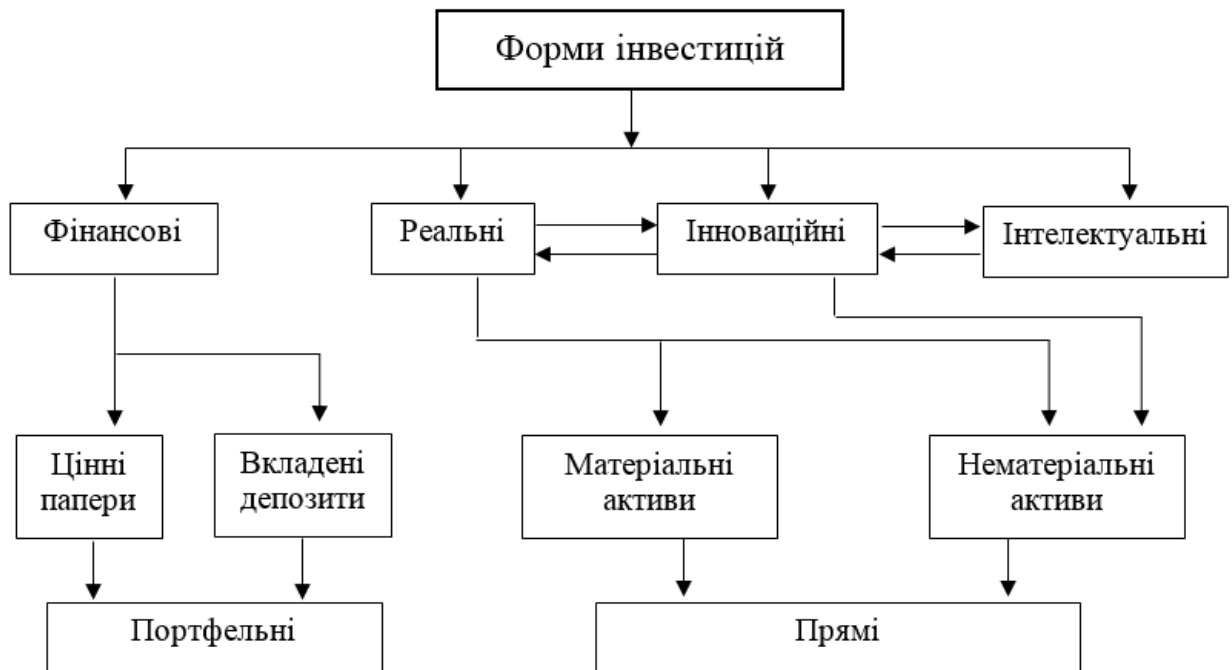

Рисунок 1.3 – Форми інвестицій

Реальні інвестиції означають інвестування фінансів у виробничі ресурси, як основні та оборотні, що включають матеріальні та нематеріальні активи.

Фінансові інвестиції це розміщення активів у різноманітні інструменти: грошові, фондові. До перших відносяться спеціальні банківські вклади, депозити, паї, а фондові інструменти включають в себе цінні папери та похідні від них.

Зростання інвестиційної активності у суб'єктів господарювання прямо залежить від їхнього потенціалу для інвестування — від наявних інвестиційних ресурсів.

Під поняттям інвестиційних ресурсів мають на увазі фінансові, матеріальні та нематеріальні активи, які використовуються для вкладення в різноманітні інвестиційні об'єкти [29].

В інвестиційній діяльності особливе значення мають фінансові ресурси, зокрема грошові кошти, які виконують ключову роль.

По-перше, їх можна перетворити на будь-яку іншу форму інвестиційного активу шляхом придбання товарів і обладнання, робочої сили, інновацій, а також інших складових виробництва. Іншим ключовим аспектом є те, що саме грошові ресурси дозволяють інвестору вибрати вдалий об'єкт інвестування. В Україні майже не застосовують цінні папери як інвестиційні ресурси для вкладення у різні об'єкти інвестування, зокрема в статутний фонд. Інвестиційні ресурси у вигляді матеріальних, нематеріальних активів розміщуються лише у сфері виробництва [29].

Створення інвестиційних фондів є важливою частиною фінансового та інвестиційного планування підприємства, а також необхідної реалізації інвестиційного процесу на всіх його етапах.

Мета формування даних ресурсів на підприємстві полягає в забезпеченні потреб для купівлі інвестиційних активів та вдосконаленні їх структури, спрямованої на досягнення ефективних результатів у сфері інвестиційної діяльності [30].

Джерела фінансування та їх структура залежить від численних чинників, таких як:

- оподаткування прибутку компанії;
- ситуації на фінансовому ринку;
- якість управління фінансовими ресурсами компанії;
- стратегічних цілей компанії;
- збільшення продажів при незмінній ціні на продукцію.

Процес акумуляції інвестиційних ресурсів включає аналіз доступних джерел фінансування для інвестицій, з урахуванням особливостей виду економічної діяльності певного підприємства.

У процесі інвестиційної діяльності, важливо взяти до уваги широкий вибір доступних джерел фінансування, який ми детально відобразимо на рисунку 1.4.

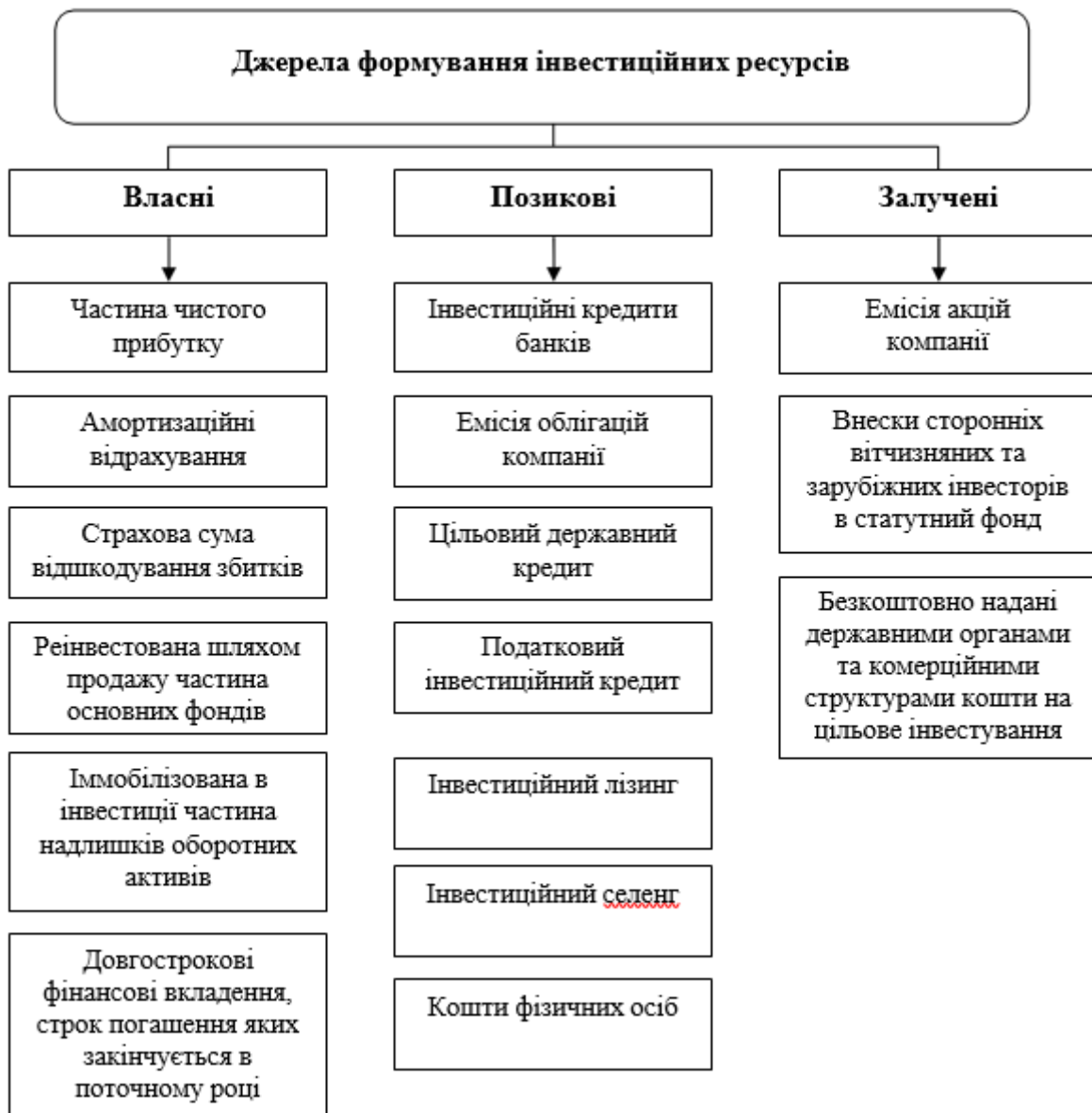

Рисунок 1.4 – ea.donntu.edu.ua Джерела формування інвестиційних ресурсів на підприємстві

Джерела формування інвестиційних ресурсів узагальнено класифікуються на три головні категорії: власні, позикові, залучені [17].

У процесі вибору фінансування компаніям рекомендується використовувати комплексний підхід. Після цього можна визначити структуру джерел: внутрішні ресурси, які можуть бути використані, та

ймовірність залучення додаткових коштів, використання яких пов'язане із зростанням капітальних витрат [31].

Проте важливо пам'ятати, що порушення оптимального співвідношення між власним та позиковим капіталом у фінансовій та інвестиційній сферах може призвести до ослаблення фінансового стану компанії. Фінансист компанії повинен чітко прорахувати максимальну суму, яку можна інвестувати, з урахуванням відсоткового співвідношення джерел залучення коштів та доступних обсягів, які можна залучити для реалізації інвестиційної діяльності.

Одним з ключових завдань у корпоративному житті є вибір найкращих способів фінансування існуючих операцій та нових інвестиційних проектів. Важливим аспектом є вибір джерел інвестиційних ресурсів, що включає визначення потреб у цих ресурсах, їх основних параметрів, таких як обсяг необхідних інвестицій, часові рамки для їх отримання та призначення цих ресурсів [32].

1.3. Методичні підходи щодо управління інвестиційною діяльністю підприємства

Процес управління інвестиційною діяльністю (www.khnu.km.ua) є невід'ємною складовою керування підприємством. Це процес, що здійснюється з метою підвищення привабливості об'єкта інвестування, реалізації та оцінки інвестиційних проектів, формування умов для найефективнішого проведення інвестиційних процесів. Ефективне управління інвестиціями робить підприємство стійким і ліквідним, забезпечуючи прибуток, достатній для покриття усіх витрат.

Сучасне управління базується на системному підході. Не виключенням є й управління інвестиційною діяльністю підприємства. (www.khnu.km.ua) Його система – це невід'ємна частина загальної економічної системи

управління підприємством, що має свою мету, принципи та функції.

Отже, у зв'язку з тим, що інвестиційна діяльність орієнтована на збільшення виробництва, покращення технологій, зростання прибутку та капіталу, управління інвестиціями стає важливою складовою системи управління підприємством. Система управління інвестиційною діяльністю спрямована на створення певних умов, що сприяють підвищенню ефективності інвестиційних процесів та загального функціонування підприємства [55].

Управління інвестиційною діяльністю підприємства – це процес відбору та залучення інвестиційних ресурсів для втілення інвестиційної стратегії компанії. Ця стратегія націлена на збільшення прибутковості, отримання економічних вигод від залучених інвестицій власниками компанії, оптимізації виробництва та підвищенню конкурентоспроможності компанії [23].

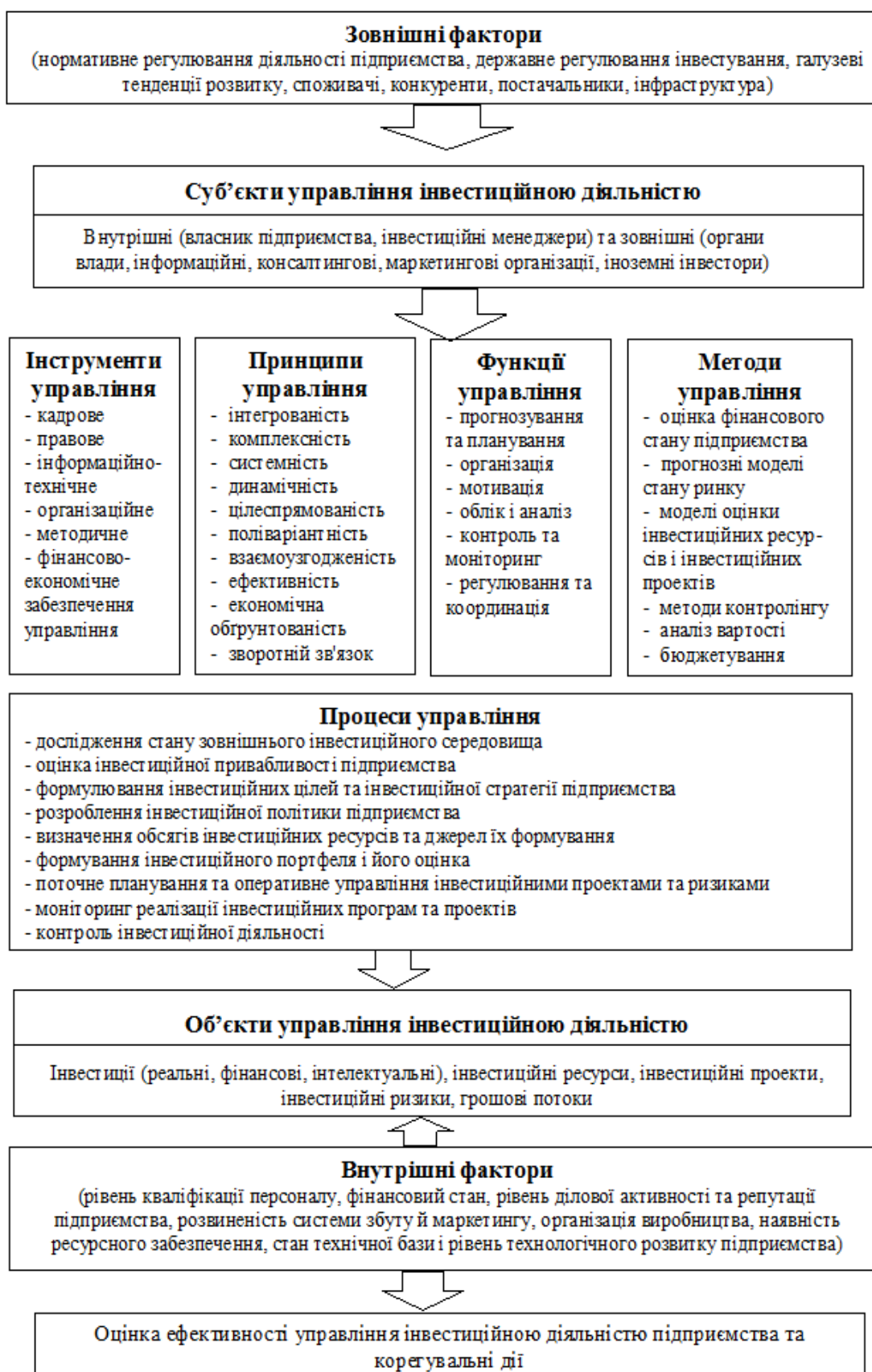
Розгляд питання управління інвестиційною діяльністю підприємства наведені у багатьох працях, але, на нашу думку, найкраще вони розкриті у працях В. Левицького, І. Новикової, Т. Майорової, О. Панькова. Проаналізувавши їхні погляди на поняття «управління інвестиційною діяльністю підприємства» та відповідну систему управління [16, 55-57], нами сформулюємо таке тлумачення даної економічної категорії та запропоновано таке бачення системи управління інвестиційною діяльністю підприємства (рис.1.5).

На нашу думку, процес управління інвестиційною діяльністю на підприємствах – це комплекс управлінських рішень, а також методів і прийомів їх виконання, спрямованих на планування, організацію, координацію і контроль ефективної реалізації інвестиційних проектів. Під час вирішення цього завдання управління підприємства повинне враховувати умови та особливості кожного конкретного інвестиційного проекту.

Результативне управління інвестиціями на рівні підприємств стає ключовим у забезпеченні їхньої успішної діяльності. Дотримання правил та стандартних процедур при розробці та впровадженні інвестиційних проектів є важливою передумовою для прогресу та зростання підприємств.

Тільки застосовуючи встановлені правила та стандартні процедури у плануванні та втіленні інвестиційних проектів, підприємства можуть досягти успішного розвитку.

Управління інвестиційною діяльністю підприємства визначається впливом осіб, які керують, на ті об'єкти, які перебувають під управлінням.

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Рисунок 1.5 – Система управління інвестиційною діяльністю на підприємстві

В даній системі (рис. 1.5) розрізняють внутрішніх та зовнішніх суб'єктів. Внутрішні це власники (для малих підприємств), інвестиційні менеджери (широкого та функціонального профілю). Зовнішні – це зовнішні агенти, такі як державні органи і недержавні організації (наприклад потенційні інвестори), які впливають на ефективність інвестиційної діяльності підприємства.

У системі управління інвестиційною діяльністю можна виокремити об'єкти, такі як інвестиції, інвестиційні ресурси, проекти та ризики інвестування.

Як видно з рисунку 1.5, процес управління інвестиційною діяльністю в даній системі складається з багатьох етапів і на кожному з них виконуються чітко поставлені завдання для вдалого виконання цілей компанії.

Кожен елемент системи виконує чітко поставлені завдання і спрямований на досягнення загальних цілей підприємства. (irbis-nbu.gov.ua)

Наведена вище система управління має за мету комплексне керівництво всіма аспектами інвестиційної діяльності підприємства. Вона спрямована на підвищення її ефективності, втілення перспективних напрямів інвестиційної політики фірми та оптимізацію інвестиційних процесів з метою збільшення конкурентоспроможності у ринковому середовищі.

Більшість підприємств у різних галузях економіки перебувають у складній ситуації, що вказує на неефективний та незбалансований їх розвиток. Це потребує пошуку можливих рішень для подолання стану кризи на підприємстві та створення умов для забезпечення сталого розвитку компаній. Зважаючи на все це, важливим стає питання щодо пошуку підходу до ефективного управління інвестиційною діяльністю на підприємстві. У цьому контексті особливо важливим стає питання ефективного управління потенціалом для інвестування у підприємства.

Виходячи з аналізу наукових джерел з методичних підходів до управління інвестиційною діяльністю підприємства запропонуємо системний

підхід до управління інвестиційною діяльністю компанії. Даний підхід включає в себе шість основних етапів.

Питанням з теоретичної точки зору щодо системного підходу управління інвестиційною діяльністю на підприємстві займалися та висвітлили у своїх працях багато як зарубіжних, так і вітчизняних науковців, проте сьогодні існує недостатній обсяг методичних та практичних розробок, які стосуються управління ефективністю інвестиційною діяльністю, зокрема в контексті використання сучасних технологій у цій сфері.

Початковим етапом у створенні такої системи є визначення місії, що відображає глобальну мету підприємства, його роль у суспільстві та власні цілі. Після установаження місії, наступним кроком є встановлення конкретних цілей діяльності. Ефективне управління інвестиційною діяльністю має спрямовуватися не лише на виконання основної місії, а й на досягнення цілей, що впливають з неї.

Наступним етапом є створення стратегії розвитку підприємства. Розробка такої стратегії передбачає спрямованість на розширення потенційних інвестиційних можливостей підприємства. Формування інвестиційної стратегії має базуватися на концепції, що враховує род діяльності підприємства, його позицію на ринку та зовнішнє середовище.

Здійснення оцінювання ефективності інвестиційної діяльності є ключовим кроком у формуванні системного підходу до її ефективного управління. Цей етап дослідження має включати набір показників для визначення оптимального управлінського курсу підприємства. Дані показники допоможуть зрозуміти, як функціонує підприємство, чи досягаються поставлені цілі та як внесені зміни впливають на ресурсний потенціал для залучення інвестицій. Для ефективного оцінки потрібна система показників, що відображає фактичну динаміку, структуру та зміну обсягу інвестицій. Наступним етапом після оцінки йде аналіз. На даному етапі проводиться дослідження вже оцінених показників раніше.

Останнім кроком в системному підході до управління інвестиційною діяльністю підприємства є контроль. Даний етап здійснюється шляхом постійного моніторингу та забезпеченням вірного виконання раніше прийнятих рішень та затверджених планів роботи у сфері інвестиційної діяльності.

Застосування системного підходу до ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємства дає змогу досягти таких результатів: дозволяє визначити основні проблеми у провадженні інвестиційної діяльності на підприємстві; дозволяє визначити основні резерви для покращення економічного ефекту на підприємстві; досягти високих результатів діяльності через послідовність дій, які здійснюються у процесі управління; забезпечити конкурентоспроможність підприємства та досягти його загальний економічний розвиток та зростання у ринкових умовах.

Отже, велика кількість різноманітних тлумачень поняття "інвестиції" у літературі пояснюється складністю цієї економічної категорії, що враховує різні аспекти на макро- та мікрорівнях економіки. Розуміння сутності інвестицій вимагає уважного вивчення цього поняття з урахуванням різноманітних тлумачень та підходів вітчизняних та зарубіжних дослідників.

Провівши аналіз трактування поняття різними науковцями, можна сформулювати таке визначення поняття «інвестиції» – це вкладення ресурсів у певні активи або проекти з метою отримання прибутку, (195.230.140.114) зростання вартості активів або розвитку бізнесу на майбутнє. Це може включати придбання цінних паперів, нерухомості, обладнання, розробку нових технологій чи участь у створенні нових підприємств. Інвестиції сприяють розвитку економіки, стимулюють інновації та створюють нові можливості для росту та розвитку бізнесу.

Головна мета інвестицій – досягнення найбільш ефективного рівня ліквідності інвестиційних ресурсів, спрямованого на максимізацію прибутку та забезпечення сталого та безперервного розвитку компанії упродовж тривалого періоду.

Далі було розглянуто класифікацію інвестицій. Визначено, що існує більше сотні термінів для опису типів інвестицій. Розглянути форми інвестицій та джерела формування інвестиційних ресурсів. Встановлено, що джерела формування інвестиційних ресурсів узагальнено класифікуються на три категорії: власні, позикові, залучені.

Останнім етапом було розглянуто методичні підходи щодо управління інвестиційною діяльністю підприємства. Наведено систему управління інвестиційною діяльністю підприємства. Встановлено, що системний підхід до управління інвестиціями передбачає шість етапів: визначення місії, постановка цілей, стратегія розвитку, оцінка ефективності, аналіз та контроль.

Застосування системного підходу дозволяє виявити проблеми, знайти резерви для покращення економічного ефекту та забезпечити конкурентоспроможність підприємства.

2 ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «ІНТЕРПАЙП НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД»

2.1. Загальна фінансово-економічна характеристика ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за (zavantag.com) своєю організаційно-правовою формою є акціонерним товариством, за типом – публічним акціонерним товариством. Повна назва підприємства: ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ІНТЕРПАЙП НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД». (ntrp.interpipe.biz) Дане підприємство є провідним виробником та постачальником сталевих труб різних типів, і вважається найбільшим у своєму роді в південно-східній частині Європи. (ntrp.interpipe.biz) На заводі є три виробничі цехи, що спеціалізуються на виробництві сталевих труб. У складі цих цехів знаходяться дві установки з пілігримовими станами, пристрій із трьохвалковим розкатним станом, трубопрокатний агрегат ТПА-140 з двома станами подовжнього прокату, машини для холодного періодичного подовжнього прокату труб, (ntrp.interpipe.biz) два волочильні стани та сучасні обробні ділянки для труб. Головний виробничий комплекс компанії прилягає до Придніпровської залізничної магістралі. Він розташований у Індустріальному районі м. Дніпра [33].

ПАТ "ІНТЕРПАЙП НТЗ" - це комплекс основних цехів, що взаємодіють між собою через систему технологічних, комунікаційних та економічних зв'язків. Організаційна структура управління в компанії передбачає централізацію зв'язків, що дозволяє безперервно забезпечувати роботу цехів. В такій ситуації кожне функціональне відділення є динамічною структурною одиницею, яка має належний персонал, необхідні фінансові ресурси і можливість гнучко взаємодіяти, що дозволяє ефективно виконувати

функціональні завдання всіх цехів як єдиного цілого виробництва. Організаційна структура ПАТ «Інтерпайп НТЗ» наведена у додатку А [34].

На сьогоднішній день завод є передовою компанією, однією із найбільших у цій галузі в Україні. Він володіє сучасними технологіями та обладнанням для виробництва коліс, бандажів, кільцевих виробів, і для виробництва певних видів продукції він єдиний в Україні. Перелік продукції, що виробляється підприємством зображено на рис.2.1.

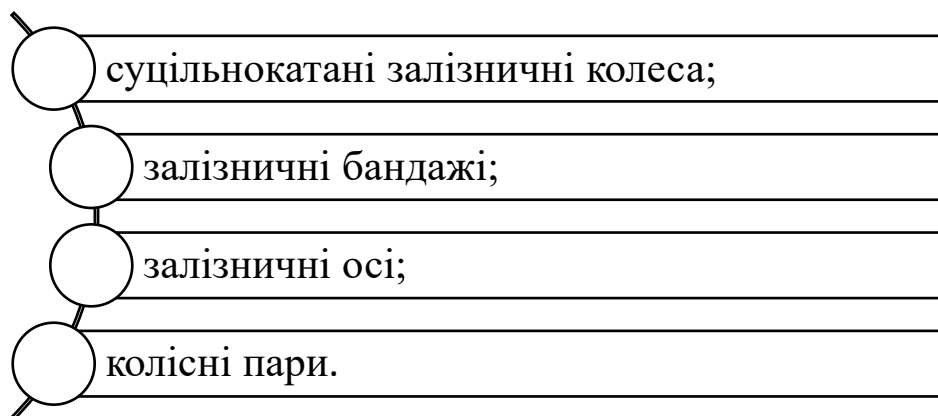

Рисунок 2.1 – Основні види продукції ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

Також, виробництво заводу охоплює виготовлення запасних частин для електровозів, комплектуючі для колісних центрів та іншу транспортну продукцію.

Головною метою роботи заводу є налагодження ефективного господарювання для досягнення економічної вигоди [35].

Основні аспекти стратегії підприємства зображені нижче.

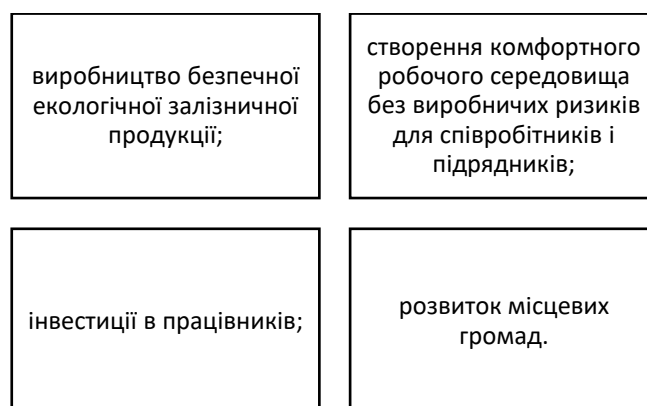

Рисунок 2.2 – Стратегія ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

У табл. 2.1 подано основні складові стратегічного плану ПАТ «Інтерпайп НТЗ». Однією з основних цілей цих підприємств у рамках корпорації є здобуття прибутку шляхом удосконалення виробничих процесів.

Таблиця 2.1 – Аспекти стратегічного менеджменту ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

Категорія менеджменту	Зміст
Бачення НВІГ «Інтерпайп»	Передбачати потреби клієнтів, випереджати задуми конкурентів, перевершувати сподівання партнерів, перевищувати надії інвесторів, що означає – перевершувати себе
Місія НВІГ «Інтерпайп»	Ефективно задовольняючи потреби наших клієнтів і надаючи можливості нашим співробітникам створювати вартість для наших акціонерів
Мета діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ»	Організація ефективної господарської діяльності для отримання прибутку
Стратегія ПАТ «Інтерпайп НТЗ»	Розвиток та утримання лідируючих позицій на ринку завдяки цілеспрямованій роботі з удосконалення технології, розширення асортименту, жорсткого контролю за значними статтями витрат та впровадження програм заощадження ресурсів (металу, газу, електроенергії тощо), що дозволить успішно конкурувати з українськими і зарубіжними виробниками
Стратегічна ціль ПАТ «Інтерпайп НТЗ»	Досягнення лідируючого положення на ринках з виробництва високоякісної продукції, яка повністю задовольняє вимоги та очікування споживачів, шляхом суворого виконання узгоджених вимог
Стратегія технічного та економічного розвитку ПАТ «Інтерпайп НТЗ»	Підвищення конкурентоспроможності продукції і зміцнення позицій заводу на ключових ринках через упровадження у виробництво нових розробок, модернізацію обладнання, розширення асортименту продукції, подальше підвищення її якості, експлуатаційних і споживчих властивостей

Основною стратегічною ціллю компанії в сфері якості є досягнення провідної позиції на ринку з виготовлення високоякісної продукції, що повністю задовольняє очікування споживачів через суворе виконання встановлених вимог. Тому у компанії систематично проводиться стратегія розвитку технічного та економічного напрямку, націлена на підвищення конкурентоспроможності продукції та зміцнення позицій компанії на ринку. Основні напрямки включають впровадження нових розробок у виробництво, модернізацію існуючого обладнання, розширення асортименту продукції та постійне підвищення якості продукції, її експлуатаційних та споживчих характеристик [36].

Між стратегічним менеджментом компанії та інвестиційною стратегією ПАТ «Інтерпайп НТЗ» існує тісний взаємозв'язок, який ґрунтується на створенні системи управління інноваційними трансформаціями, що об'єднує

підходи стратегічного та інноваційного управління, а також управління проектами (рис. 2.3). У такій ситуації сам процес створення стратегічного інвестиційного механізму в компанії доповнюється іншими управлінськими витратами, спрямованими на зміну бізнес-цілей відповідно до відповідальності за інновації та часових факторів, що впливають на динаміку системи з плином часу.

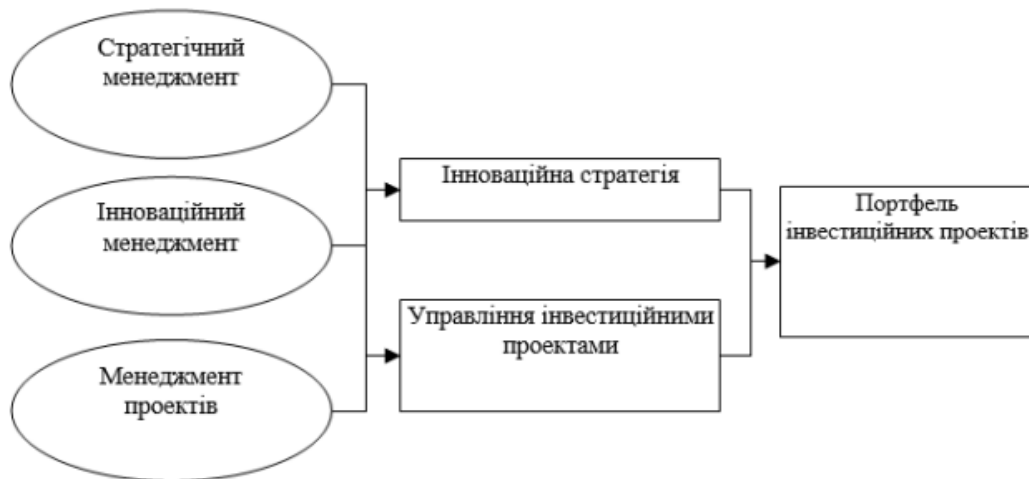

Рисунок 2.3 – Взаємозв’язок між інвестиційною стратегією та менеджментом ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

У кінці 2022 року виручка від реалізації продукції склала 8183 млн. грн., собівартість реалізованої продукції — 6142 млн. грн. Інші витрати перевищили інші доходи на 1889 млн. грн., адміністративні та витрати на збут склала 1095 млн. грн., а фінансові витрати становили 583 млн. грн.

Унаслідок звичайної діяльності до оподаткування, компанія понесла збитки у розмірі 1480 млн. грн., а після сплати податків (ntrp.interpipe.biz) ця сума склала 1234 млн. грн. Основні види продукції, продаж яких склав 10 або більше % загального доходу за звітний рік, є суцільнокатані колеса, а також колісні пари (табл. 2.2).

Проведемо аналіз ПАТ «Інтерпайп НТЗ» (ntrp.interpipe.biz) у табл. 2.3, де наведені основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства та їхні відхилення за 2020-2022 рр.

Проаналізувавши техніко-економічні показники ПАТ «Інтерпайп НТЗ», які були розраховані і наведені у табл. 2.3, можна зробити наступні висновки про те, що з 2020 р. по 2022 р. дохід підприємства мав стійку тенденцію до скорочення. За два роки підприємство мало загальне зниження доходу на 14%.

Таблиця 2.2 – Обсяг реалізації товару ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за 2022 р.

Найменування	Обсяг реалізації	
	тис.тон	тис.грн.
Всього по заводу	84,57	8 183 093,11
Колесопрокатний цех, в т.ч.	67,82	3 670 098,96
<i>колеса</i>	66,62	3 567 282,95
<i>кільця і бандажі</i>	1,20	102 816,01
Ремонтно-механічний цех, в т.ч.	16,75	1 302 671,38
<i>осі для колісних пар</i>	3,12	195 331,33
<i>колесні пари</i>	13,63	1 107 340,04
Допоміжна реалізація		3 193 295,27
Соціальна сфера		17 027,51

Однак одночасно із цим бачимо зниження собівартості реалізованої продукції протягом аналізованого періоду на 8% або на 661505 тис. грн. Така тенденція до зниження собівартості продукції є позитивним явищем, яке може свідчити про економне споживання ресурсів, зменшення виробничих витрат на одиницю продукції або ж зростання обсягу виготовленої продукції. Водночас маємо стрімке зростання рівня чистого прибутку на 104%.

ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» за 2022 рік має чистий прибуток у розмірі 2041339 тис. грн., що на 176% більше ніж в 2020 році. Дане зростання говорить про ефективну роботу підприємства, що вказує на значне підвищення ефективності роботи товариства.

Далі розглянемо, що відбувається на підприємстві з персоналом та оплатою праці.

На ПАТ «Інтерпайп НТЗ» спостерігається тенденція до стрімкого зменшення чисельності персоналу. Загалом, чисельність персоналу скоротилася з 3760 осіб у 2020 році до 2064 осіб у 2022 році.

Таблиця 2.3 – Основні фінансово-економічні показники діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за 2020-2022 роки

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2020	2021	2022	2021 від 2020	2022 від 2021	2021 від 2020	2022 від 2021
Дохід, тис.грн	9470237	8225588	8183093	-1244649	-42495	-13	-1
Собівартість, тис.грн	6803259	7486179	6141754	682920	-1344425	10	-18
Чистий прибуток, тис.грн	2666978	739409	2041339	-1927569	1301930	-72	176
Дебіторська заборгованість, тис.грн	11734564	12863525	15267197	1128961	2403672	10	19
Кредиторська заборгованість, тис. грн	13842247	12461430	15533551	-1380817	3072121	-10	25
Основні засоби, тис.грн	4008981	3317783	3060763	-691198	-257020	-17	-8
Фонд оплати праці, тис.грн	687753	573210	419823	-114543	-153387	-17	-27
Чисельність персоналу, чол. (www.StudFiles.ru)	3760	2315	2064	-1445	-251	-38	-11
Середня з/п, тис.грн	182,91	247,61	203,40	64,69	-44,20	35	-18

Джерело:

розраховано

на

основі

[37-39]

Фонд оплати праці (www.StudFiles.ru) у 2020 р. становив 687753 тис. грн., у 2021 р. він знизився на 114543 тис. грн. (-17%). Причиною цього зниження, в першу чергу, є зменшення кількості працівників. Але попри це середня зарплата зросла на 35% у 2021 році. Можна припустити, що даний крок був виконаний з ціллю оптимізації кількості кадрів на підприємстві та підвищенні заробітної плати до конкурентного рівня на ринку. Але вже у 2023 році, попри несуттєве скорочення кадрів, яке викликано здебільшого через запровадження воєнного стану, відбулося значне скорочення фонду оплати праці до 419823 тис. грн., яке привело до зниження рівня середньої заробітної плати на 18% або ж на 44,2 тис. грн.

На (diplomba.ru) ПАТ «Інтерпайп НТЗ» спостерігається тенденція до стрімкого зменшення чисельності персоналу. Загалом, чисельність персоналу скоротилася з 3760 осіб у 2020 році до 2064 осіб у 2022 році.

Фонд оплати праці у 2020 р. становив 687753 тис. грн., у 2021 р. він знизився на 114543 тис. грн. (-17%). Причиною цього зниження, в першу чергу, (diplomba.ru) є зменшення кількості працівників. Але попри це середня зарплата зросла на 35% у 2021 році. Можна припустити, що даний крок був виконаний з ціллю оптимізації кількості кадрів на підприємстві та підвищенні заробітної плати до конкурентного рівня на ринку. Але вже у 2023 році, попри несуттєве скорочення кадрів, яке викликано здебільшого через запровадження воєнного стану, відбулося значне скорочення фонду оплати праці до 419823 тис. грн., яке привело до зниження рівня середньої заробітної плати на 18% або ж на 44,2 тис. грн.

Далі пропонуємо розглянути стан дебіторської та кредиторської заборгованостей на підприємстві. Результати розрахунків відобразимо у вигляді табл. 2.4.

Практична цінність даного коефіцієнту полягає в тому, (diplomba.ru) що він показує, наскільки ефективно компанія використовує наявні ресурси, в т.ч. позикові, для підвищення фінансового результату. Нормативним є значення, яке дорівнює 1 [40].

Таблиця 2.4 – Розрахунок коефіцієнту співвідношення дебіторської заборгованості до кредиторської на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за 2020-2022 рр.

Рік	2020	2021	2022
Коефіцієнт співвідношення дебіторської заборгованості до кредиторської	0,85	1,03	0,98

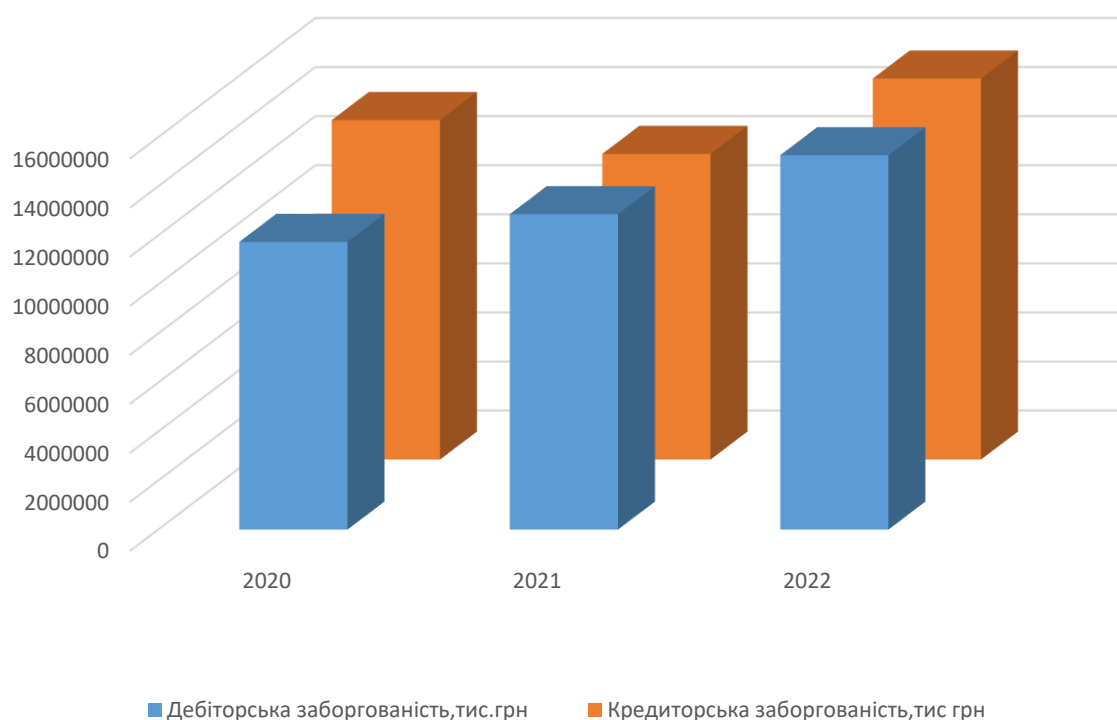

Рисунок 2.5 – Динаміка дебіторської та кредиторської заборгованостей на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за 2020-2022 роки

Як видно з табл. 2.4, у 2021 році підприємству вдалося досягти ідеального значення коефіцієнту. Його несуттєве зниження у 2022 році може бути як і позитивним явищем, так і навпаки. Із позитивних чинників, таке зниження говорить про те, що підприємство залучає в оборот більше коштів, ніж з нього вилучає, що в свою чергу свідчить про їх раціональне використання.

Проаналізувавши основні фінансово-економічні показники ПАТ «Інтерпайп НТЗ» , перейдемо до дослідження обсягів, динаміки та структури інвестицій на підприємстві.

2.2. Аналіз обсягів, динаміки та структури інвестицій на ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

Від ефективності та масштабів інвестиційної діяльності підприємства та його інвестиційної активності залежить результативність роботи підприємства, зростання конкурентоспроможності продукції та забезпечення росту ринкової вартості.

Завдання аналізу інвестиційної діяльності полягає у визначенні динаміки та структури, оцінці досягнення планових показників і виявленні можливостей **для підвищення ефективності (diplomba.ru)** інвестиційних ресурсів та збільшенню їх обсягів.

Основною задачею для іноземних інвесторів є оцінка привабливості цього підприємства для інвестування. Отже, **перш за все (diplomba.ru)** оцінюють саме реальні інвестиції, аналіз яких дозволяє спрогнозувати якою буде діяльність підприємства у майбутньому. Проводячи аналіз компанії у розрізі інвестиційної діяльності необхідно визначити такі показники: рентабельності, прибутковості, а також обсягів капітальних вкладень. Проаналізувавши динаміку змін інвестицій, можна визначити наскільки інвестиційно активним є підприємство та які основні напрямки інвестиційних вкладень. Важливість аналізу для внутрішніх користувачів полягає у виборі та визначенні найкращої інвестиційної стратегії для підприємства.

Для проведення оцінки інвестиційної діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» були використана звітність підприємства – звіти: про фінансовий стан та результати, про рух грошових коштів. Зміни у грошових потоках, пов'язаних з інвестиційною діяльністю, відображаються у відповідних розділах звіту про

рух грошових коштів. Інвестиції ПАТ «Інтерпайп НТЗ» обліковані за методом [участі в капіталі. \(eprints.kname.edu.ua\)](http://eprints.kname.edu.ua)

Проаналізуємо обсяги, динаміку та структуру інвестицій на ПАТ «Інтерпайп НТЗ», використовуючи дані його звітності (додаток Б-Г).

Розпочнемо наш аналіз з розгляду динаміки інвестиційної діяльності на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за останні 3 роки. Результати наведемо у табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Динаміки зміни обсягу інвестицій на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за 2020-2022 роки, тис. грн.

Рік	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
				2021 від 2020	2022 від 2021	2021 від 2020	2022 від 2021
Капітальні інвестиції	127358	251818	354796	124460	102978	98	41
Фінансові інвестиції	2042	1856	1796	-186	-60	-9	-3
Всього	129400	253674	356592	124274	102918	96	41

Можна побачити з табл. 2.5, що протягом аналізованого періоду обсяг здійснюваних інвестицій має стійку тенденцію до зростання, яке [в першу чергу \(diplomba.ru\)](http://diplomba.ru) відбулося за рахунок збільшення капітальних інвестицій на 139% за весь період або ж на 227438 тис. грн. Попри загальне збільшення обсягу інвестицій ми бачимо тенденцію до скорочення обсягу саме фінансових інвестицій. У 2020 році їх обсяг складав 2042 [тис грн., а вже у 2022 році 1796 тис. грн. Загальний \(eprints.kname.edu.ua\)](http://eprints.kname.edu.ua) відсоток скорочення протягом аналізованого періоду складає 12% або ж 246 тис. грн. Відобразимо дану динаміку у вигляді діаграми (рис. 2.6).

У табл. 2.5 та рис. 2.6 наведено рух інвестиційних активностей, зокрема, капітальних і фінансових вкладень, які були реалізовані у компанії ПАТ "Інтерпайп НТЗ" протягом останніх трьох років.

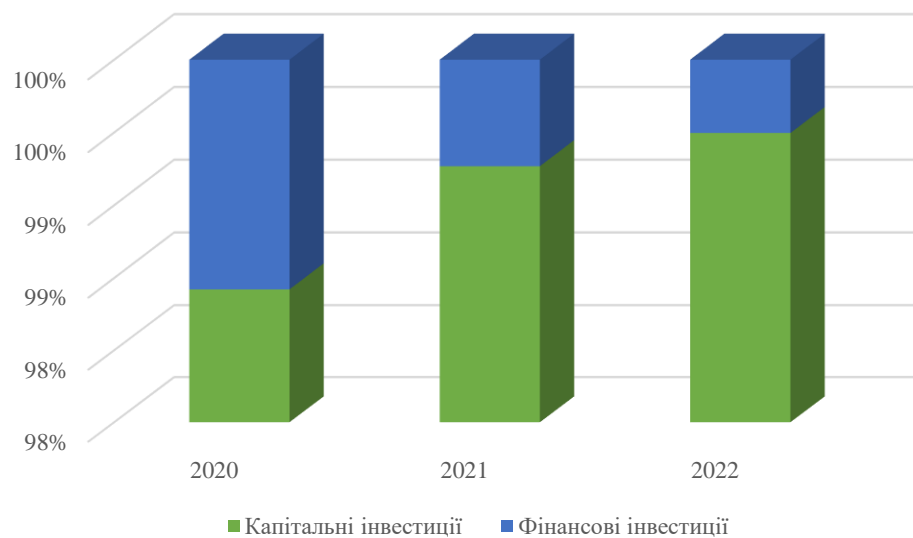

Рисунок 2.6 – Динаміка зміни обсягу інвестицій на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за 2020-2022 роки

За даними звітності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» [34] у 2022 році підприємство продовжило свою роботу з реалізації інвестиційних проєктів, які націлені, першочергово, на розширення та збільшення масштабів виробничих потужностей, а саме: збільшення обсягів виробництва. Дане збільшення стосується продукції напівчистових осей та колісних пар в базовому РМЦ.

Також за даний рік було проведено НДР, а також роботи, які стосувалися модернізації технологій виробництва, що дозволило запуснути виробництво нових типів коліс. Це було зроблено з метою збільшення асортименту продукції компанії.

За даними річних звітів правління підприємства [41-43] за 2020 рік було освоєно капітальних інвестицій на суму 563,2 млн. грн. З цієї суми більша частка була інвестована саме в модернізацію обладнання – 509,3 млн. грн, а залишок у 53,9 млн. грн спрямований на придбання нового.

Загальний обсяг у 2021 році освоєних капітальних вкладень склав 648 008 тис. грн. Ця сума була розподілена за такими напрямками інвестування:

- оновлення та вдосконалення обладнання, будівельні роботи під час виконання капітальних та поточних ремонтів – 192 906 тис. грн.;
- інші матеріальні активи – 3 687 тис. грн.;
- транспортні засоби – 6 399 тис. грн.;
- нематеріальні активи (оборотні) – 10 105 тис. грн.;
- будівельні та монтажні роботи – 422 390 тис. грн.;
- проектно-дослідницькі роботи – 1 303 тис. грн.;
- обладнання, якого немає в кошторисі будівництва – 11 218 тис. грн.

Також в цьому році відбулося введення ОЗ на суму 523 548 тис. грн.

Загальний (eprints.kname.edu.ua) обсяг освоєних капітальних вкладень у звітному 2022 році склав 249 189 тис. грн. Основні напрями капітальних інвестицій були такими:

- модернізація та реконструкція устаткування, будівельні роботи під час виконання капітальних та поточних ремонтів – 228 993 тис. грн.;
- інші матеріальні активи – 601 тис. грн.;
- нематеріальні активи (оборотні) – 445 тис. грн.;
- транспортні засоби – 3 997 тис. грн.;
- будівельні та монтажні роботи – 13 801 тис. грн.;
- проектно-дослідницькі роботи – 328 тис. грн.;
- устаткування, якого немає в кошторисі будівництва – 1 024 тис. грн.

Також в 2022 році відбулося введення ОЗ на суму 146 211 тис. грн.

Разом з цим для реалізації планових цілей стратегічного розвитку, які першочергово орієнтовані на збільшенні темпів росту продуктивності праці та зростанню конкурентоспроможності компанії, на 2023 рік заплановано впровадження таких інвестиційних проєктів:

1. Оновлення системи освітлення із застосуванням енергозберігаючих джерел (ntrp.interpipe.biz) освітлення.
2. Апгрейд електричного крана № 311 у секції обробки заготовок.

3. Заміна однобалкового крана вантажопідйомністю 3,2 тонни на кран з аналогічною конструкцією, але з вантажопідйомністю 5 тонн на відділенні, де виготовляються залізничні вісі.

4. Автоматична система контролю та керуванням насосною станцією.

5. Збільшення потужностей з виробництва напівоброблених залізничних осей.

6. Збільшення потужностей з виробництва колісних пар. (ntrp.interpipe.biz)

Що стосується фінансових інвестицій ПАТ «Інтерпайп НТЗ», то до їх складу входять вкладення у дочірні компанії, у асоційовані підприємства, а також інвестиції у цінні папери (eprints.kname.edu.ua) інших підприємств.

ПАТ "Інтерпайп НТЗ" має в своєму портфелі інвестиції вигляді 10 простих іменних акцій ПАТ "НАСК "ОРАНТА" з номінальною вартістю 12 грн. Даний розмір не складає навіть 1% статутного капіталу страхової компанії.

Таблиця 2.6 – Фінансові інвестиції підприємства ПАТ «Інтерпайп НТЗ» у цінні папери (eprints.kname.edu.ua)

№ з/п	Найменування Товариства	Ідентифікаційний код юридичної особи	Місцезнаходження	Розмір вкладу ПАТ "ІНТЕРПАЙП НТЗ"	
				грн.	% статутного капіталу
1.	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОРАНТА"	00034186	вул. Здолбунівська, 7Д, м. Київ, Україна, 02081	12,00*	0,000007547

Дочірнім підприємством, яким володіє ПАТ «Інтерпайп НТЗ» є ТОВ «ВАПНЯНА ФАБРИКА». Інвестиція в статутний капітал підприємства складає 30 тис. грн та є 100% від усього капіталу ТОВ.

Таблиця 2.7 – Фінансові інвестиції компанії ПАТ «Інтерпайп НТЗ» у дочірні підприємства

№ з/п	Найменування Товариства	Ідентифікаційний код юридичної особи	Місцезнаходження	Розмір вкладу ПАТ "ІНТЕРПАЙП НТЗ"	
				грн.	% статутного капіталу
1.	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВАПНЯНА ФАБРИКА"	32896971	вул. Столетова, 21, м. Дніпро, Україна, 49081	30 000,00	100

Також підприємство володіє 39% статутного капіталу Товариства з обмеженою відповідальністю «ТРАНСКОМ-ДНІПРО». У грошовому вираженні це дорівнює 23 400 грн.

Таблиця 2.8 – Фінансові інвестиції підприємства ПАТ «Інтерпайп НТЗ» у асоційовані компанії.

№ з/п	Найменування Товариства	Ідентифікаційний код юридичної особи	Місцезнаходження	Розмір вкладу ПАТ "ІНТЕРПАЙП НТЗ"	
				грн.	% статутного капіталу
1.	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ТРАНСКОМ-ДНІПРО"	34984027	вул. Столетова, 21, м. Дніпро, Україна, 49081	23 400,00	39,00

Наступним етапом проаналізуємо структуру, обсяги інвестицій та їх динаміку на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» протягом 2020-2022 років.

Таблиця 2.9 – Аналіз динаміки, обсягу та структури інвестицій ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за 2020-2022 рр.

Показник	2020		2021		2022		У % до 2020 р.	У % до 2021 р.
	сума, тис. грн	структура, %	сума, тис. грн	структура, %	сума, тис. грн	структура, %		
Капітальні інвестиції:	563200	99,64%	648 008	99,71%	249 189	99,28%	115%	38%
у т.ч. в основні засоби	563200	99,64%	192906	29,68%	228 993	91,24%	34%	119%
інші матеріальні активи	-	-	3687	0,57%	601	0,24%	100%	16%
нематеріальні активи	-	-	10105	1,55%	445	0,18%	100%	4%
транспортні засоби	-	-	6399	0,98%	3997	1,59%	100%	62%
будівельно-монтажні роботи	-	-	422390	65,00%	13801	5,50%	100%	3%
інші капітальні інвестиції	-	-	12521	1,93%	1352	0,54%	100%	11%
Фінансові інвестиції:	2042	0,36%	1856	0,29%	1796	0,72%	91%	97%
у т.ч довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	2042	0,36%	1856	0,29%	1796	0,72%	91%	97%
Усього інвестицій	565242	100,00%	649 864	100,00%	250 985	100,00%	115%	39%

Провівши відповідні розрахунки та проаналізувавши табл. 2.9, видно, що найбільшу питому вагу (diplomba.ru) у структурі інвестицій складають саме основні засоби, лєвова частка яких займає більше 90 відсотків питомої ваги інвестицій.

Порівнявши обсяги та динаміку інвестицій за їх видами, ми бачимо, що саме капітальні інвестиції є ключовим напрямом у інвестиційній діяльності підприємства, так як питома вага фінансових інвестицій не складає навіть 1%.

Попри загальну тенденцію обсягу інвестицій у 2022 році, ми бачимо збільшення суми вкладів саме у основні засоби. Збільшення обсягів інвестування в основні засоби та перевага капітальних інвестицій над фінансовими у загальній структурі інвестицій, свідчить про те, що підприємство чітко дотримується обраній стратегії та поставленим стратегічним цілям. Мається на увазі, про стратегію технічного розвитку підприємства, в напрямки якої входить модернізація вже існуючого обладнання, заміна обладнання та використовуваних технологій на більш сучасні, реновація устаткування.

Стрімке скорочення обсягів інвестицій у 2022 році: капітальних інвестицій на 62%, фінансових – на 61%, пов'язане в першу чергу (diplomba.ru) із військовою агресією РФ проти України. Перший квартал 2022 року підприємство зазнало труднощів через суттєві зміни, пов'язані з зупинкою у роботі інших підприємств металургійного комплексу, що призвело до скорочення обсягів виробництва залізорудної продукції, стрімкий ріст на сировину. Також до цих факторів додалися: зростання вартості перевезень, що спричинені блокадою морських портів, дефіцит енергоресурсів, спричинений атакою на об'єкти критичної інфраструктури, який став причиною вимушених зупинок основного виробництва підприємства.

Тепер пропонуємо розглянути рух коштів у результаті інвестиційної діяльності компанії. Аналіз руху коштів у результаті інвестиційної діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ за 2020-2022 роки сформуємо у вигляді табл. 2.10.

До чинників, які впливають на (eprints.kname.edu.ua) рух коштів інвестиційної діяльності, відносяться: законодавче регулювання цієї діяльності, ринкова ситуація щодо обладнання, політика держави у сфері інвестицій, інноваційний потенціал компанії, її стратегічні цілі, а також інвестиційна політика тощо.

Таблиця 2.10 – Аналіз руху коштів в результаті інвестиційної діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за 2020-2022 рр.

Стаття	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення	
				2021 від 2020	2022 від 2021
Інші надходження	5	43	0	38	-43
Всього надходжень	5	43	0	38	-43
Витрачання на придбання необоротних активів	45363	79020	10125	33657	-68895
Інші платежі	64153	49759	1452	-14394	-48307
Всього видатків	109516	128779	11577	19263	-117202
Чистий рух коштів в результаті інвестиційної діяльності	-109511	-128736	-11577	-19225	117159

Проаналізувавши результати, наведені в табл. 2.10, можна спостерігати таку ситуацію: надходження від інвестиційної діяльності на підприємстві практично відсутні. (diplomba.ru) Також ми бачимо суттєве зниження інвестиційної діяльності у 2022 році, причиною якого є початок повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

В процесі аналізу стає зрозуміло, що інвестиційна діяльність ПАТ «Інтерпайп НТЗ» призводить до використання грошових потоків компанії.

За аналізовані 2020-2022 роки підприємством було витрачено значну кількість коштів на інвестиційні потреби. У 2021 році дані видатки зросли на 19 263 тис. грн. В першу чергу, (diplomba.ru) витрати пов'язані з купівлею необоротних активів на суму 45 363 тис. грн у 2020 році, 79 020 тис. грн у 2021 році та 10 125 тис. грн у (dspace.tneu.edu.ua) 2022 році.

У підсумку ми маємо від'ємний рух коштів в результаті інвестиційної діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» протягом усього аналізованого періоду. Чистий рух коштів є від'ємним і витрачання складає: 109 511 тис. грн у 2020 році, 128 736 тис. грн у 2021 році та 11 577 тис. грн. у (dspace.tneu.edu.ua) 2022 році.

Наступним етапом перейдемо до аналізу ефективності управління інвестиційною діяльністю ПАТ «Інтерпайп НТЗ».

2.3. Аналіз ефективності інвестиційної діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

Від успіху діяльності інвестицій у компанії залежить її ефективність та стабільність на ринку.

Якщо використання інвестиційних ресурсів не ефективне і прибуток підприємства нижчий, ніж очікуваний, це може спричинити втрату потенційних інвесторів у підприємства. Привабливість підприємства для інвесторів визначається обґрунтованою оцінкою ризику та потенційної інвестиційної прибутковості.

Базуючись на фінансовій звітності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» та огляді наявних методик фінансового аналізу, ми здійснимо оцінку системи показників, спрямовану на визначення інвестиційного потенціалу компанії.

Інвестиційний потенціал описує прогнозовану з високим рівнем правдивості здатність підприємства створювати продукцію та реалізовувати інвестиційні проекти у відповідності з умовами на відповідному ринковому

секторі. Його оцінка базується на ліквідності активів, рівні його фінансової стійкості та можливості залучення необхідних для реалізації затвердженого "інвестиційного портфеля" фінансових ресурсів. Процес аналізу ефективності інвестиційної діяльності компанії містить в собі два етапи оцінки потенціалу для інвестування організації, яка здійснює свою господарську діяльність.

На схемі нижче (рис.2.7) представлено методичний підхід та порядок виконання оцінки інвестиційного потенціалу. Оцінку результативності інвестиційної діяльності на підприємстві виконують за цими категоріями показників:

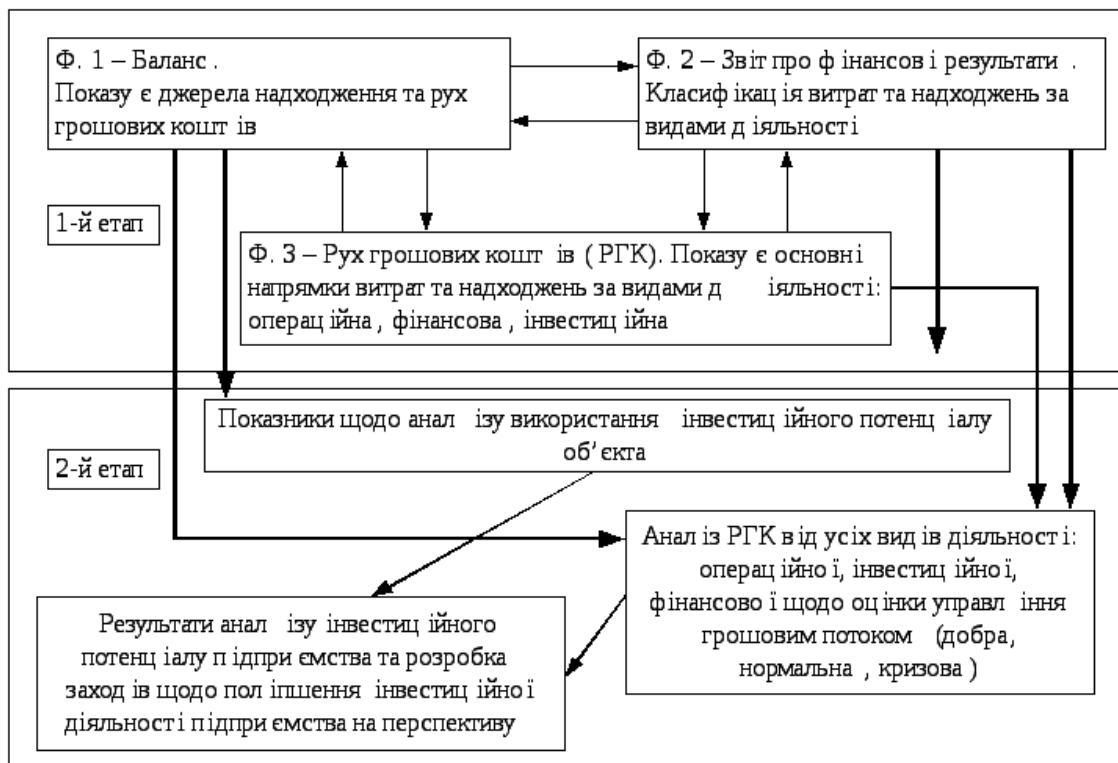

Рисунок 2.7 – Етапи оцінки ефективності інвестиційної діяльності компанії

Для того щоб оцінити та проаналізувати наскільки ефективно провадиться інвестиційна діяльність на підприємстві доцільним є проведення аналізу за наступними показниками, які для зручності згруповані у вигляді таблиці 2.11.

Інвестування впливає як на умови, так і на результативність діяльності підприємства. Тому важливо розглядати методіку аналізу інвестиційної

діяльності в комплексі з іншими показниками ефективності функціонування підприємства.

Щоб оцінити привабливість для інвестування у підприємство та уникнути значних зусиль у формуванні інформаційної бази (оскільки існує велика кількість показників для оцінки фінансового стану), рекомендується застосовувати окремі показники швидкого аналізу фінансової звітності. Таким чином, аналізування наведеним показників нам допоможе забезпечити можливість порівняння, узагальнення та точність при оцінці привабливості інвестиційної діяльності компанії та її конкурентів.

Таблиця 2.11 – Методика оцінки ефективності інвестиційної діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за 2020-2022 рр.

№ з/п	Показник	Формула для обчислення
1. Показники фінансової стійкості та структури капіталу		
1.1	Коефіцієнт фінансової автономії	$K_{авт} = \frac{ВК}{ВБ} = \frac{\text{ряд. 1495 ф. 1}}{\text{ряд. 1900 ф. 1}}$
1.2	Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{зал} = \frac{ВБ}{ВК} = \frac{\text{ряд. 1900 ф. 1}}{\text{ряд. 1495 ф. 1}}$
1.3	Коефіцієнт фінансового ризику	$K_{ф.р.} = \frac{\text{ряд. 1495 ф. 1}}{\text{ряд. 1595 ф. 1} + \text{ряд. 1695 ф. 1} + \text{ряд. 1700 ф. 1}}$
1.4	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	$K_{конц} = \frac{\text{ряд. 1595 ф. 1} + \text{ряд. 1695 ф. 1} + \text{ряд. 1700 ф. 1}}{\text{ряд. 1900 ф. 1}}$
1.5	Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	$K_{п.д.в.} = \frac{ДЗ}{НА} = \frac{\text{ряд. 1595 ф. 1}}{\text{ряд. 1095 ф. 1}}$
1.6	Коефіцієнт структури залученого капіталу	$K_{з.к.} = \frac{\text{ряд. 1595 ф. 1}}{\text{ряд. 1595 ф. 1} + \text{ряд. 1695 ф. 1} + \text{ряд. 1700 ф. 1}}$
1.7	Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	$K_{зф.н.к.д.} = \frac{ВК}{ВК + ДЗ} = \frac{\text{ряд. 1495 ф. 1}}{\text{ряд. 1495 ф. 1} + \text{ряд. 1595 ф. 1}}$
2. Показники рентабельності капіталу		
2.1	Рентабельність сукупного капіталу	$P_{с.к.} = \frac{\text{Прибуток до оподатк.}}{ВБ} = \frac{\text{ряд. 2290 ф. 2}}{\text{ряд. 1900 ф. 1}}$
2.2	Рентабельність власного капіталу	$P_{в.к.} = \frac{ЧП}{ВК} = \frac{\text{ряд. 2350 ф. 2}}{\text{ряд. 1495 ф. 1}}$
3. Показники реальних та фінансових інвестицій		
3.1	Чистий рух грошових коштів підприємства	ф. № 3, ряд. 3400 + ф. №2, ряд. 2515
3.2	Чистий рух коштів за звітний період від усіх видів діяльності	ф. № 3, ряд. 3400
3.3	Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	ф. № 3, ряд. 3295
4. Показники чистого потоку грошових коштів		
4.1	Відношення чистого потоку грошових коштів до підсумку балансу	$\frac{ЧПК}{ВБ} = \frac{\text{ряд. 3400 ф. 3} + \text{ряд. 2515 ф. 2}}{\text{ряд. 1900 ф. 1}}$

Продовження таблиці 2.11

№ з/п	Показник	Формула для обчислення
4.2	Відношення чистого потоку грошових коштів до інвестиційного капіталу	$\frac{\text{ЧПГК}}{\text{ІК}} = \frac{\text{ряд. 3400 ф. 3} + \text{ряд. 2515 ф. 2}}{\text{ряд. 1495 ф. 1} + \text{ряд. 1595 ф. 1}}$
4.3	Відношення чистого потоку грошових коштів до акціонерного капіталу	$\frac{\text{ЧПГК}}{\text{АК}} = \frac{\text{ряд. 3400 ф. 3} + \text{ряд. 2515 ф. 2}}{\text{ряд. 1495 ф. 1}}$
4.4	Відношення чистого потоку грошових коштів до прибутку від усіх видів діяльності	$\frac{\text{ЧПГК}}{\text{Пд}} = \frac{\text{ряд. 3400 ф. 3} + \text{ряд. 2515 ф. 2}}{\text{ряд. 3400 ф. 3}}$
4.5	Відношення чистого потоку грошових коштів до чистого прибутку	$\frac{\text{ЧПГК}}{\text{ЧП}} = \frac{\text{ряд. 3400 ф. 3} + \text{ряд. 2515 ф. 2}}{\text{ряд. 2350 ф. 2}}$
4.6	Відношення чистого потоку грошових коштів до прибутку від інвестиційної діяльності	$\frac{\text{ЧПГК}}{\text{Пінв}} = \frac{\text{ряд. 3400 ф. 3} + \text{ряд. 2515 ф. 2}}{\text{ряд. 3295 ф. 3}}$
4.7	Відношення прибутку від усіх видів діяльності до інвестиційного капіталу	$\frac{\text{Пд}}{\text{ІК}} = \frac{\text{ряд. 3400 ф. 3}}{\text{ряд. 1495 ф. 1} + \text{ряд. 1595 ф. 1}}$
4.8	Відношення прибутку від усіх видів діяльності до прибутку від інвестиційної діяльності	$\frac{\text{Пд}}{\text{Пінв}} = \frac{\text{ряд. 3400 ф. 3}}{\text{ряд. 3295 ф. 3}}$
4.9	Відношення прибутку від інвестиційної діяльності до інвестиційного капіталу	$\frac{\text{Пінв}}{\text{ІК}} = \frac{\text{ряд. 3295 ф. 3}}{\text{ряд. 1495 ф. 1} + \text{ряд. 1595 ф. 1}}$
5. Показники використання інвестиційних ресурсів		
5.1	Рівень доходу від участі в капіталі	$Р_{\text{Дук}} = \frac{\text{ряд. 2200 ф. 2}}{\text{ряд. 2255 ф. 2}}$
5.2	Рівень фінансових доходів на 1 грн. витрат	$Р_{\text{Дф.д.}} = \frac{\text{ряд. 2220 ф. 2}}{\text{ряд. 2250 ф. 2}}$
5.3	Рівень інших доходів на 1 грн. витрат	$Р_{\text{Дф.д.}} = \frac{\text{ряд. 2240 ф. 2}}{\text{ряд. 2270 ф. 2}}$

Для зручності підрахунків, дані з фінансової звітності ПАТ «Інтерпайп НТЗ», які нам необхідні для оцінки ефективності, ми згрупуємо у вигляді таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 – Вихідні дані для проведення аналізу ефективності інвестиційної діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за 2020-2022 рр.

Рядок	Стаття	2020	2021	2022
Ф. № 1. Баланс (Звіт про фінансовий стан)				
1095	Необоротні активи	4210606	3575339	3423533
1495	Власний капітал	4676228	5316479	4346690
1595	Довгострокові зобов'язання і забезпечення (ela.kpi.ua)	3281211	3296938	3463427
1695	Поточні зобов'язання і забезпечення	10561036	9164492	12070124
1900	Баланс	18518475	17777909	19880241
Ф. № 2. (neasmo.org.ua) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)				
2200	Дохід від участі в капіталі	0	0	0
2220	Інші фінансові доходи (ela.kpi.ua)	0	0	0
2240	Інші доходи	673765	741127	191333
2250	Фінансові витрати	534869	464085	537662
2255	Втрати від участі в капіталі	120	186	60
2270	Інші витрати	2315250	416783	2906673
2290	Прибуток до оподаткування (ela.kpi.ua)	63044	-377234	-1480480
2350	Чистий прибуток	22905	-486412	-1233944
2515	Амортизація	441848	295978	302613
Ф. № 3. Звіт про рух грошових коштів				
3295	Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-109511	-128736	-11577
3400	Чистий рух коштів за звітний період (ela.kpi.ua)	-449684	-296820	-460770

Далі проведемо розрахунок зазначених показників для аналізу ефективності інвестиційної діяльності (er.nau.edu.ua) ПАТ «Інтерпайп НТЗ», використовуючи дані, наведені у таблиці вище.

Проаналізувавши результати, наведені у таблиці 2.13, можна зробити такі висновки.

Таблиця 2.13 –Аналіз показників ефективності інвестиційної діяльності
ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за 2020-2022 рр.

№ з/п	Показник	2020	2021	2022	Відхил.	Відхил.
					2021р. до 2020р., +/-	2022р. до 2021р., +/-
1	2	3	4	5	6	7
1. Показники фінансової стійкості та структури капіталу						
1.1	Коефіцієнт фінансової автономії	0,25	0,30	0,22	0,05	-0,08
1.2	Коефіцієнт фінансової залежності	3,96	3,34	4,57	-0,62	1,23
1.3	Коефіцієнт фінансового ризику	0,34	0,43	0,28	0,09	-0,15
1.4	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,75	0,70	0,78	-0,05	0,08
1.5	Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	0,78	0,92	1,01	0,14	0,09
1.6	Коефіцієнт структури залученого капіталу	0,24	0,26	0,22	0,03	-0,04
1.7	Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	0,59	0,62	0,56	0,03	-0,06
2. Показники рентабельності капіталу						
2.1	Рентабельність сукупного капіталу	0,0034	-0,0212	-0,0745	-0,0246	-0,0533
2.2	Рентабельність власного капіталу (er.nau.edu.ua)	0,0049	-0,0915	-0,2839	-0,0964	-0,1924
3. Показники реальних та фінансових інвестицій						
3.1	Чистий рух грошових коштів підприємства	-7836	-842	-158157	6994	-157315
3.2	Чистий рух коштів за звітний період від усіх видів діяльності	-449684	-296820	-460770	152864	-163950
3.3	Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-109511	-128736	-11577	-19225	117159

Продовження таблиці 2.13

4. Показники чистого потоку грошових коштів						
4.1	Відношення чистого потоку грошових коштів до підсумку балансу	-0,00042	-0,00005	-0,00796	0,00038	-0,00791
4.2	Відношення чистого потоку грошових коштів до інвестиційного капіталу	-0,00099	-0,0001	-0,02025	0,00089	-0,02015
4.3	Відношення чистого потоку грошових коштів до акціонерного капіталу	-0,00168	-0,00016	-0,03639	0,00152	-0,03623
4.4	Відношення чистого потоку грошових коштів до прибутку від усіх видів діяльності	0,0174	0,0028	0,3432	-0,0146	0,3404
4.5	Відношення чистого потоку грошових коштів до чистого прибутку	-0,3421	0	0	0,3421	-
4.6	Відношення чистого потоку грошових коштів до прибутку від інвестиційної діяльності	0,0716	0,0065	13,6613	-0,0650	13,6548
4.7	Відношення прибутку від усіх видів діяльності до інвестиційного капіталу	-0,0565	-0,0345	-0,059	0,0221	-0,0245
4.8	Відношення прибутку від усіх видів діяльності до прибутку від інвестиційної діяльності	4,1063	2,3056	39,8005	-1,8006	37,4948
4.9	Відношення прибутку від інвестиційної діяльності до інвестиційного капіталу	-0,0138	-0,0149	-0,0015	-0,0012	0,0135
5. Показники використання інвестиційних ресурсів						
5.1	Рівень доходу від участі в капіталі	0	0	0	-	-
5.2	Рівень фінансових доходів на 1 грн. витрат	0	0	0	-	-
5.3	Рівень інших доходів на 1 грн. витрат	0,291	1,778	0,066	1,487	-1,712

Оцінюючи коефіцієнт автономії, нормативне значення для якого рекомендоване на рівні 0,5 і більше бачимо, що підприємство не є достатньо фінансово самостійним, тобто за рахунок власного майна погасити свої зобов'язання ПАТ «Інтерпайп НТЗ» не зможе. Дана компанія функціонує за допомогою залучення додаткових коштів.

Що ж стосується коефіцієнту фінансової залежності – він є оберненим до коефіцієнту автономії та показує ступінь залежності компанії від позикових коштів. Порівнюючи показники за 2020-2022 роки бачимо, що підприємство більше використовує залучені кошти – і дана тенденція є зростаючою. У 2022 році на 1 гривню своїх коштів підприємство використовує 4,57 грн. залучених.

Нормативне значення коефіцієнту фінансового ризику повинно наближатися до 1. Значення цього показника на підприємстві ПАТ «Інтерпайп НТЗ» протягом аналізованого періоду говорить про наявність високого рівня фінансових ризиків. Тобто на 1 грн. залучених коштів компанії припадає 0,43 грн. власних у 2021 році та 0,28 грн. у 2022 році. Але таке низьке значення не завжди є ознакою банкрутства фірми. Якщо підприємство може у кінцевому результаті мати позитивний грошовий дохід, то ускладнень при погашенні позикових коштів не буде.

Значення коефіцієнту концентрації залученого капіталу на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» є трохи більшим за нормативні значення. Але це є логічним, тому що при високому значенні фінансових ризиків даний коефіцієнт також зростає. Значення даного коефіцієнту свідчить про те, що більше 70% активів ПАТ «Інтерпайп НТЗ» фінансуються за рахунок позикових коштів.

Стосовно коефіцієнту структури покриття довгострокових вкладень на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» можна спостерігати позитивну динаміку. Його значення щороку збільшується і у 2022 році становить 1,01. Дане зростання

говорить про гарно розроблену стратегію компанії, проте водночас свідчить про зростання залежності фірми від інвесторів.

Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел приймає порогове мінімальне значення і опускається нижче нормативного у 2022 році на 0,04 пункти. Дана тенденція не є тривожним сигналом, так як на фоні усіх подій 2022 року дане явище є абсолютно логічним.

Що стосується показників рентабельності капіталу, то вони знаходяться у негативному стані, приймаючи від'ємні значення. Тобто виходячи з цього, можна зробити припущення, що компанія неефективно використовує свій капітал.

Динаміка показників реальних та фінансових інвестицій свідчить про їхню нестабільну тенденцію. Протягом аналізованого періоду ПАТ «Інтерпайп НТЗ» має від'ємні значення, що спричинене в свою чергу зростанням витрат на оплату товарів на 3903040 тис. грн у 2022 році; придбанням необоротних активів, які ще не принесли доходу; та збільшенням витрат на сплату відсотків.

Аналіз показників чистого потоку грошових коштів ПАТ «Інтерпайп НТЗ» є неоднозначним. За більшістю розрахованих значень можна бачити дефіцит грошових коштів. Проте основним критерієм для оцінювання ефективності використання інвестицій є відношення прибутку від усіх видів діяльності до прибутку від інвестиційної діяльності. Даний показник у ПАТ «Інтерпайп НТЗ» стрімко зростає, і в 2022 році становив 39,8. Проте від'ємні значення відношення прибутку від інвестиційної діяльності до інвестиційного капіталу говорять про те, що дані інвестиції поки не забезпечують достатній рівень прибутковості.

Що стосується використання інвестиційних ресурсів, то у ПАТ «Інтерпайп НТЗ» відсутній дохід від участі в капіталі. Проте у 2021 році компанія мала гарний результат: на 1 грн. витрат підприємство отримувало 1,77 грн. доходів від інвестиційної діяльності.

Отже, провівши дослідження інвестиційної діяльності ПАТ «Інтерпайп Нижньодніпровський трубопрокатний завод» було визначено, що воно є провідним виробником сталевих трубу у південно-східній Європі, маючи у своїй виробничій інфраструктурі 3 виробничі цехи з різними технологіями.

Головною ціллю роботи заводу є встановлення ефективного господарювання з метою досягнення економічної вигоди. Це свідчить про прагнення підприємства до оптимізації виробництва і підвищення фінансової результативності.

Аналіз фінансово-господарської діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» від 2020 до 2022 року дозволяє зробити кілька важливих висновків:

1. Зменшення доходу компанії на 14% за два роки свідчить про складні умови на ринку або інші фактори, що впливають на обсяги продажів.
2. Суттєве зниження собівартості реалізованої продукції на 8% позитивно вплинуло на збільшення чистого прибутку на 104%, показуючи ефективність управління ресурсами та зростання ефективності виробництва.
3. Найбільш вражаюче зростання чистого прибутку на 176% за два роки свідчить про успішну стратегію підприємства в умовах скорочення доходу.
4. Стійка тенденція до стрімкого зменшення чисельності персоналу вказує на впровадження оптимізаційних заходів на підприємстві.
5. Хоча заробітна плата зросла на 35% у 2021 році, згодом вона стрімко знизилася у 2023 році на 18% в порівнянні з 2021 роком, що може бути пов'язане зі скороченням фонду оплати праці через скорочення кадрів, запровадження воєнного стану та ймовірні зміни на ринку праці.

Отже, компанія продемонструвала здатність ефективно реагувати на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі, однак зменшення чисельності персоналу та заробітної плати можуть стати факторами, які потребують уваги та додаткового аналізу для забезпечення балансу між ефективністю та соціальною відповідальністю підприємства.

Аналіз обсягів, динаміки та структури інвестицій ПАТ «Інтерпайп НТЗ» дає нам змогу зробити наступні висновки:

- ПАТ «Інтерпайп НТЗ» практично не отримує надходжень від інвестиційної діяльності, а в 2022 році спостерігається значне зниження і цієї активності, яке пов'язане із ситуацією в країні.

- Інвестиційна діяльність підприємства веде до використання грошових потоків, що відображається у від'ємному русі коштів протягом усього аналізованого періоду.

- Витрати на інвестиційні потреби значно зросли в 2021 році порівняно з 2020 роком через придбання необоротних активів.

- Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності (corp.suspilne.media) був від'ємним протягом усього аналізованого періоду, що свідчить про те, що компанія витрачала більше на інвестиції, ніж отримувала від них прибутку.

Аналіз ефективності інвестиційної діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» допоміг визначити, що підприємство не є достатньо фінансово самостійним, оскільки воно залежить від залучення додаткових коштів та не може погасити свої зобов'язання за рахунок власного капіталу. Негативні показники рентабельності капіталу свідчать про неефективне використання капіталу компанією. Нестабільна тенденція реальних та фінансових інвестицій разом із дефіцитом грошових коштів свідчать про складність в управлінні інвестиціями та можливі проблеми у їх поверненні. Недостатній рівень прибутку від інвестиційної діяльності вказує на те, що інвестиції ПАТ «Інтерпайп НТЗ» поки не є достатньо прибутковими. Відсутність доходу від участі в капіталі та позитивний результат у 2021 році у використанні інвестиційних ресурсів свідчать про нестабільність фінансового стану компанії та складнощі у генерації доходу від цих інвестицій.

Отже, ПАТ «Інтерпайп НТЗ» має проблеми з фінансовою стійкістю та ефективністю інвестиційної діяльності, що потребує уважного аналізу та удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю підприємства.

3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПАТ «ІНТЕРПАЙП НДЗ»

3.1. Розрахунок економічної доданої вартості підприємства ПАТ «Інтерпайп НТЗ» та її значення для підвищення ефективності системи управління інвестиційною діяльністю на підприємстві

Удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю підприємства повинно бути спрямоване на підвищення її ефективності. У країнах з високорозвинутою економікою компанії все більше приходять до використання оцінки ефективності бізнесу на основі показника EVA. В умовах сьогодення важливо для вітчизняних підприємств оцінювати економічний стан та можливість інвестування не лише за чистим прибутком. Тому виникає потреба у вивченні моделей економічної доданої вартості, щоб чітко розуміти, як впровадити цей показник у практику для наших українських компаній.

Загалом, концепцію EVA широко визнано як один з ключових інструментів для управління ефективністю на міжнародному рівні. Вона використовується для складання бюджетів, взаємодії з інвесторами та оцінки результатів діяльності [58, с. 21]. Ця концепція ілюструє конкурентоспроможність, інвестиційну привабливість, рентабельність, фінансову стійкість, платоспроможність, а також темпи й рівень розвитку компанії. Розуміння цих показників важливе для розвитку підприємства, тому при визначенні даного показника важливо визначити, кому саме моделювання економічної доданої вартості корисне та хто використовує його для оцінки економічного стану та в розрізі якої саме діяльності.

Останнім часом, підхід до управління прибутками, який раніше базувався на виключному фокусі керівництва на фінансових показниках, втрачає свою пріоритетність. Зростає популярність управління вартістю, що

спрямоване на довгострокове управління, мета якого – правильна організація для підвищення реальної цінності компанії.

Очевидно, що для стратегічного розвитку підприємства, що засноване на інвестуванні важливим є зростання доходів, пов'язаних з підвищенням вартості компанії. Цей показник є ключовим для стабільності роботи та сталого розвитку компаній. Таким чином, існують різноманітні методи та методики оцінки економічної вартості підприємств, які визначають, чи вдалося підприємству здобути додаткову вартість через свою діяльність.

Один з найбільш популярних способів – моделювання економічної доданої вартості EVA. Цей показник є ефективним інструментом для оцінки розвитку бізнес-можливостей підприємства й визначення його вартості. Цей показник описує кінцевий результат та показує, як ефективно і наскільки прибутково використовується вкладений у компанію капітал.

Д. Стюарт, автор концепції EVA, описує цей показник як **чистий операційний прибуток за мінусом витрат на капітал.** (www.economy.nayka.com.ua) Іншими словами, EVA дає змогу оцінити реальний прибуток за мінімальної ставки доходності. Це інструмент, який відображає річну рентабельність підприємства та вказує, чи вдалося йому створити додаткову вартість для акціонерів. Крім того, EVA може бути використаний як ціль для топ-менеджменту та в системі мотивації в компанії.

Існує декілька альтернатив у моделюванні EVA. Часто показник порівнюють з дисконтованим грошовим потоком (DCF) та чистою теперішньою вартістю (NPV), які акціонери розглядають як основні інструменти у процесі аналізу. Однак між ними існують певні відмінності. Використання DCF може бути неоптимальним через динамічну неузгодженість, що знижує ймовірність прийняття найкращих інвестиційних рішень.

На відміну від DCF, у показника EVA відсутні дані недоліки, а отже він є відповідним для аналізу за основними принципами динамічного прийняття рішень [50, с. 2]. У порівнянні з NPV, EVA аналізує дані звітного періоду та

узагальнює їх, тоді як NPV працює з нефінансовою інформацією, зазвичай, ринковою, для надання загальної оцінки проекту [51, с. 57].

Але при розгляді концепції EVA можна виділити певні недоліки. Один із них полягає у використанні бухгалтерських даних і в тому, що цей показник не враховує майбутніх грошових потоків. Це призводить до тенденції управлінських органів реалізовувати лише ті проекти, які швидко приносять прибуток. Але такий підхід не враховує можливості того, що на початкових етапах EVA може бути від'ємною, навіть попри те, що за прогнозами даний проєкт матиме високу чисту приведену вартість [52, с. 141]. Важливо пам'ятати, що довгострокові рішення потребують часу для досягнення очікуваних результатів. Це може призвести до тенденції недооцінювати перспективи розвитку у випадку довгострокових інвестиційних проєктів, оскільки їх реалізація зменшує показник EVA через високий ризик і значні витрати.

Далі перейдемо до методики розрахунку даного показника [53, с. 171].

Економічна додана вартість розраховується за формулою:

$$EVA = NORAT - WACC \times IC = IC \times (ROC - WACC), (3.1)$$

де EVA (Economic Value Added) – економічна додана вартість;

NORAT (Net Operating Profit After Tax) – чистий прибуток (www.economy.nayka.com.ua) з фінансової звітності за вирахуванням витрат на використання залученого капіталу у вигляді відсотків.

WACC (Weight Average Cost Of Capital) – (iie.org.ua) середньовиважена вартість капіталу вимірюється у відносних величинах (iie.org.ua) у відсотках і представляє собою вартість загального капіталу, який включає власний та залучений.

IC – інвестований капітал, (iie.org.ua) визначається враховуючи вартість ресурсів. Його розраховують шляхом виправлення даних фінансової звітності.

ROC – рентабельність інвестиційного капіталу.

Вартість інвестованого капіталу (IC) розраховується за формулою:

$$IC = TA - L_{cur} - IN_{fut}, (3.2)$$

де TA (Total Assets) – сукупні активи (по балансу); (iie.org.ua)

L_{cur} – поточні зобов'язання без урахування векселів виданих;

IN_{fut} – доходи майбутніх періодів.

Середньозважена вартість капіталу (www.economy.nayka.com.ua)

(WACC) розраховується за формулою

$$WACC (iie.org.ua) = K_s \times W_s + K_d \times W_d \times (1 - T), (3.3)$$

де K_s – вартість власного капіталу, (www.economy.nayka.com.ua) %;

W_s – частка власного капіталу, % (по балансу);

K_d – вартість залученого капіталу, %;

W_d – частка залученого капіталу, % (по балансу);

T – ставка (um.co.ua) податку на прибуток,

(www.economy.nayka.com.ua) %.

Вартість власного капіталу (K_s) обчислюється за методом CAPM:

$$K_s (iie.org.ua) = R + b \times (R_m - R_f) + S_1 + S_2 + S_3, (3.4)$$

де R – безризикова ставка дохідності, %;

$R_m - R_f$ – ризик акціонерного капіталу на ринку, %;

b – коефіцієнт «бета», що враховує структуру капіталу;

S_1 – премія за ризик в країні, %;

S_2 – премія за розмір компанії, %;

S_3 – премія за специфічний ризик, %.

1) Безризикова ставка дохідності приймається виходячи з дохідності двадцятирічних казначейських облігацій США. Оскільки є отримані дані про прибутковість двадцятирічних казначейських облігацій США на 10 і 30 років. Тоді як ставка 10-річної облігації (на відміну від тієї ж 30-річної) менш сприйнятлива до змін рівня інфляції. Отже, її бета (параметр ризику) буде нижчим, ніж в інших активів. З іншого боку, премія за ліквідність 10-річного паперу може бути трохи нижчою, ніж у 30-річного. Але це вже деталь, яка у практичному застосуванні не має значення. Нижче наведено дані про ставки

облігацій казначейства США за 5, 7, 10, 20, 30 років для аналізу. Відповідно, ставка облігацій буде 4,14; 4,22; 4,22; 4,58; 4,40. (рис. 3.1).

← → ↻ home.treasury.gov/resource-center/data-chart-center/interest-rates/TextView?type=daily_treasury_yield_curve&field_tdr_date_value=2023

	ПРО КАЗНАЧЕЙСТВО			ПИТАННЯ ПОЛІТИКИ			ДАНИ		ПОСЛУГИ		НОВИНИ		
15.11.2023	5.52	5.54	5.53	5.46	5.41	5.27	4.90	4.68	4.52	4.56	4.53	4.87	4.68
16.11.2023	5.53	5.55	5.51	5.46	5.38	5.23	4.83	4.59	4.43	4.47	4.45	4.82	4.63
17.11.2023	5.52	5.54	5.50	5.42	5.39	5.24	4.88	4.64	4.45	4.47	4.44	4.80	4.59
20.11.2023	5.53	5.55	5.54	5.46	5.43	5.25	4,89	4.62	4.44	4.46	4.42	4.74	4.57
21.11.2023	5.52	5.54	5.53	5.45	5.42	5.24	4.86	4.60	4.41	4.44	4.41	4.75	4.57
22.11.2023	5.54	5.55	5.54	5.47	5.42	5.26	4,89	4.62	4.44	4.46	4.42	4.73	4.55
24.11.2023	5.55	5.56	5.54	5.48	5.45	5.27	4.92	4.67	4.49	4.51	4.47	4.79	4.60
27.11.2023	5.54	5.54	5.49	5.47	5.45	5.24	4.84	4.60	4.38	4.43	4.39	4.72	4.53
28.11.2023	5.53	5.53	5.47	5.45	5.42	5.21	4.73	4.49	4.29	4.36	4.34	4.70	4.52
29.11.2023	5.53	5.52	5.45	5.48	5.38	5.12	4.64	4.40	4.22	4.28	4.27	4.62	4.44
30.11.2023	5.56	5.54	5.45	5.49	5.38	5.16	4.73	4.48	4.31	4.38	4.37	4.72	4.54
01.12.2023	5.55	5.53	5.43	5.45	5.33	5.05	4.56	4.31	4.14	4.22	4.22	4.58	4.40

Рисунок 3.1 – Ставки облігацій казначейства США

У результаті краще брати ставку для 20-річних облігацій, що становить 4,58. Точніший розрахунок буде якщо використати цей показник на кінець року. Дані для аналізу взяті з офіційного джерела служби статистики США [44].

2) β_u – коефіцієнт «бета», що враховує структуру капіталу.

Даний коефіцієнт ми розраховуємо за формулою:

$$\beta_u \times (1 + (1 - T) \times (D/E)), \quad (3.5)$$

де: β_u – бета важіль за галузевою ознакою;

D/E – фінансовий важіль;

T – ставка **податку на прибуток**. (www.economy.nayka.com.ua)

Для оцінки коефіцієнта бета ми використовували галузеву статистику із сайту Damodaran online. Тому орієнтуємося на усереднене значення коефіцієнта Unlevered Beta (β_u) для галузі металів та гірничодобувної промисловості (англ. Beverage (Metals & Mining)). Деякі науковці вважають, якщо розрахунок WACC робиться для України, то потрібно використовувати коефіцієнт за регіональною ознакою: компанії ринків, що розвиваються

(англ. Emerging Market Companies). Це пов'язано з тим, що β вище, тобто вище ризику. Але **на нашу думку, (www.economy.nayka.com.ua)** у підсумковому розрахунку це не вплине на результат. Тому коректніше буде дивитися показник бета (β) у США, оскільки розрахунки робляться виходячи з казначейських облігацій США, і навіть економіка прив'язана до дол. США.

Industry Name	Number of firms	Beta	D/E Ratio	Effective Tax rate	Unlevered beta	Cash/Firm value	Unlevered beta corrected for cash	HiLo Risk	Standard deviation of equity	Standard deviation in operating income (last 10 years)	2019	2020	2021	2022	Average (2019-23)
Metals & Mining	68	1.29	21.54%	4.15%	1.11	8.91%	1.22	0.6658	70.06%	52.71%	1.11	1.09	0.82	1.13	1.07

Рисунок 3.2 – Бета-версії за секторами (США) [45]

Отже, з урахуванням ставки прибутку у розмірі 18% коефіцієнт бета (β) з урахуванням структури капіталу (фінансового важеля) становить:

$$\beta = 1,07 * (1 + (1 - 0,18) * 0,2154) = 0,419.$$

3) Наступним етапом визначимо очікувану ринкову премію **за ризик інвестування в акціонерний капітал ($R_m - R_f$ – ризик акціонерного капіталу на (nuife.ap.edu.pl)** ринку). Даний коефіцієнт та його динаміку можна побачити на сайті аудиторська компанія KPMG [46].

Ми рекомендуємо використовувати премію за ризик ринку акцій («MRP») у розмірі 5,0% станом на 30 вересня 2023 року. Протягом третього кварталу 2023 року ми спостерігали зниження цін на акції, вплив якого на MRP був більшим, ніж було компенсовано підвищенням безризикових ставок, тоді як економічні перспективи залишалися досить постійними. У результаті цих подій ми знизили наш MRP до 5,0%; зниження на 25 базисних пунктів порівняно з MRP станом на 30 червня 2023 року.

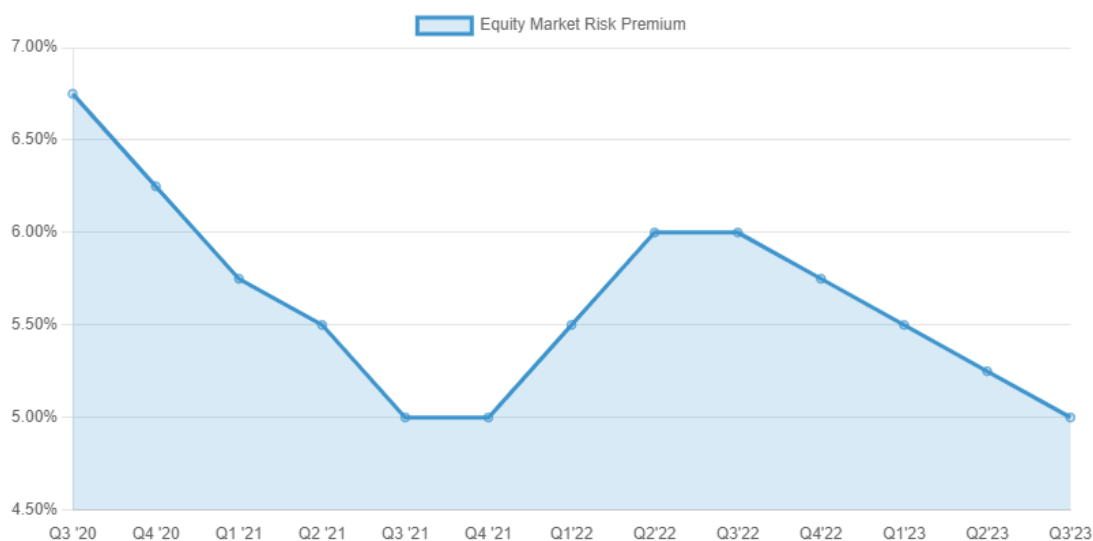

Рисунок 3.3 – Динаміка зміни ризику акціонерного капіталу на nuife.ap.edu.pl ринку [46].

Станом на 30 вересня 2023 р. премія за ризик на фондовому ринку склала 5,00 %.

4) Визначення $S1$ – премії за ризик nuife.ap.edu.pl в країні.

Необхідно врахувати у ставці дисконтування ризик, пов'язаний із вкладеннями в українські компанії, порівняно з компаніями, що функціонують у США. Дану премію було визначено за даними сайту Damodaran і становить для України на дату оцінки $S1=18,21\%$ [47].

5) Визначення коефіцієнту $S2$ – премії за розмір компанії, %.

Щодо даного коефіцієнту необхідно внести поправку, що це саме визначення премії за ризик вкладень у невеликі компанії. Необхідність запровадження цієї поправки обумовлюється тим, що з вкладеннями у невеликі компанії інвестори вимагають велику компенсацію за ризик, аніж під час вкладення великі компанії. Це пов'язано, перш за все, з тими перевагами, які має велика компанія: відносно легший доступ до фінансових ринків за необхідності залучення додаткових ресурсів, а також стабільність бізнесу в порівнянні з малими конкурентами.

Способів визначення цього ризику безліч. Навіть деякі автори статей наводять паралелі з розмірними категоріями підприємств в Україні: мікро (балансова вартість активів 350 тис. грн., чистий дохід до 700 тис. грн.), малі – ті самі показники 4 млн. грн./8 млн. грн., середні — до 20 млн. грн./ 40 млн. грн., крупні – більше за 20 млн. грн./більше 40 млн. грн.). Потім знаючи найбільший і найменший ризик, можна пропорційно визначити ризик виходячи з прибутковості. Але фактично це зовсім інші показники. Нас цікавить капіталізація компанії, а не її прибутковість. Є кілька консалтингових компаній, які аналізують цей ризик. Проте ці дані платні. В інтернеті можна знайти дані про ризики, але проблема в тому, що вони не дуже актуальні.

Тому, використовуючи результати досліджень Ibbotson Associates, та знайшовши визначення ринкової капіталізації ПАТ «Інтерпайп НТЗ» [48], яка складає більше 66 млрд. дол., пропонуємо визначити премію за розмір компанії рівну 1,1% (рис. 3.4).

Децилі	Капіталізація, млн. дол. США, макс.	Капіталізація, млн. дол. США, кв.	Розмір преміум
Середня (3-5)	2 432,9	9 196,5	1,11%
Низька (5-8)	636,7	2 431,2	1,98%
Мікро (9-10)	2,4	632,8	3,87%

Рисунок 3.4 – Премія за розмір компанії

б) Визначення коефіцієнту S_3 – премії за специфічний ризик. Цей ризик відображає додаткові ризики, пов'язані з інвестуванням в бізнес, що оцінюється, які не були враховані при розрахунку коефіцієнта бета та премії за ризик країни. Чимало інвестиційних компаній визначають премію за специфічні ризики компанії, що залежить від рівня його корпоративного управління. Наприклад, агентство Standard&Poor's оцінило наше підприємство за своєю шкалою у відмітку «В» – стабільне [49].

На нашу думку, (www.economy.nayka.com.ua) дане підприємство можна оцінити як компанію з низьким рівнем ризику. Тому ми вважаємо, що специфічні ризики обумовлені розміром бізнесу та враховані у складі премії за розмір. Тому премія за специфічний ризик становить 0%.

Усі дані до розрахунку вартості власного капіталу (K_s) зібрані. Тоді її величина буде такою:

$$K_s = 4,58 + 0,419 \cdot 5 + 18,21 + 1,11 = 25,995$$

Далі приведемо вартість власного капіталу в гривневий номінал. Для цього використаємо формулу:

$$K_{S_{e1}} = (1 + K_{S_{e2}}) \times \frac{1 + g_{e1}}{1 + g_{e2}} - 1, \quad (3.6.),$$

де: $K_{S_{e1}}$ вартість власного капіталу для грошових потоків у гривні (ставка дисконтування);

K_{Se2} вартість власного капіталу для грошових потоків у дол. США; (ставка дисконтування);

g_{e1} – довгострокова інфляція гривні;

g_{e2} – довгострокова інфляція дол. США.

Середньорічна очікувана інфляція в Україні протягом 15 років з 2017 р. по 2031 р. – 106,57%, у США – 102,1%. Таким чином, величина поправки на валюту грошового потоку становитиме: $1,0657/1,021 = 1,031307$.

$$K_{Se1} = (1+0,25995)*1,031307 - 1 = 0,2993.$$

Наступним етапом для розрахунку WACC нам необхідно визначити вартість (dspace.mnau.edu.ua) позикового капіталу (K_d). Тобто це розмір ставки, за якими видають кредит. На цей час 3 квартал 2023 року облікова ставка НБУ 25%.

Частки власного та залученого капіталу підприємства ми прорахуємо, взявши дані з фінансової звітності підприємства.

Частка власного (W_s) та залученого (W_d) капіталу складає 22% та 78% відповідно.

Тепер розраховуємо середньозважену вартість капіталу:

$$\text{WACC (dspace.mnau.edu.ua)} = 0,2993*0,22+0,25*0,78*(1 - 0,18) = 0,2257.$$

Таким чином, середньозважена вартість капіталу (www.economy.nayka.com.ua) італу (www.economy.nayka.com.ua) складає 22,57%.

Наступним етапом проведемо необхідні розрахунки за допомогою Excel. Результати розрахунків занесемо у таблицю 3.1.

Таблиця 3.1 – Розрахунок економічної доданої вартості (www.economy.nayka.com.ua) ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

Показники за роками	2020	2021	2022
Капітальні інвестиції, тис. грн	563200	648008	249189
Співвідношення інвестицій із чистим доходом (КІ/ЧД), %	1	3	4

NORAT, тис. грн	1664510	-810570	1481456
ІС, тис. грн	7957439	8613417	7810117
ROC, %	0,20918	-0,09411	0,1897
WACC, %	0,2257	0,2257	0,2257
EVA, тис. грн	-131483,98	-2754618,22	-281287,41

За результатами аналізу ми спостерігаємо, що додана вартість має від’ємне значення. В цьому випадку ринкова вартість підприємства менша за його балансову. Інвестори та акціонери, зазнають втрати частини або навіть всього вкладеного капіталу через втрату можливості отримання альтернативного доходу.

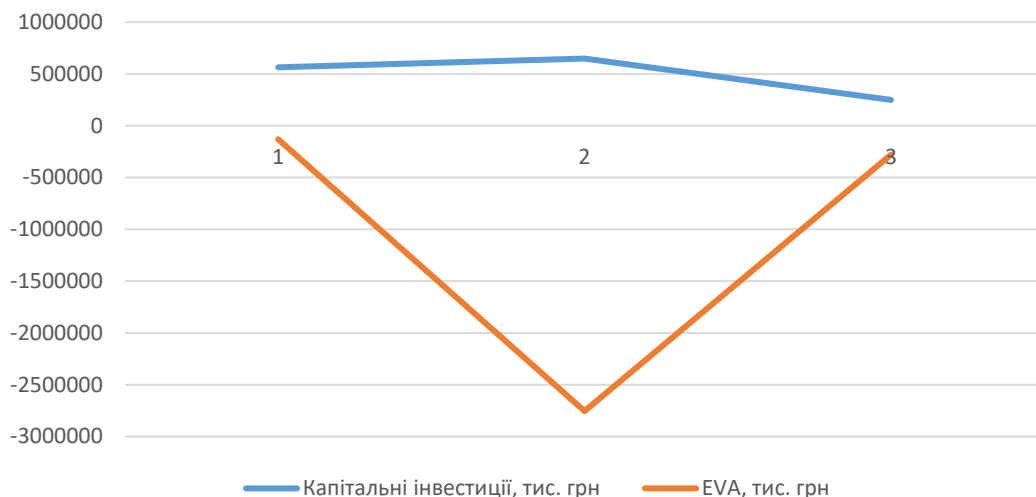

Рисунок 3.5 – Динаміка капітальних інвестицій та EVA на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за 2020-2022 роки

Підвищення показнику EVA може бути здійснене шляхом:

- збільшення прибутку від інвестованого капіталу, досягається через підвищення цін, обсягів виробництва або зменшення витрат;
- підвищення прибутковості можливе за рахунок інвестування капіталу у проекти, що мають зростаючий прибуток та допустимі витрати додаткового капіталу. Такі інвестиції в оборотний капітал та засоби виробництва можуть бути необхідні для розширення обсягів продажів, введення нових продуктів на ринок або викриття нових ринкових секторів;

- оптимізація інвестицій може бути досягнута шляхом раціоналізації, припинення чи зменшення вкладень у проекти, які не забезпечують відповідної віддачі капіталу;
- оптимізація вартості капіталу може бути досягнута за допомогою зменшення витрат капіталу, спираючись на фінансову гнучкість, необхідну для впровадження стратегії використання боргу та управління ризиками;
- оцінка інвестиційних проектів та спрямування коштів у проекти, які мають найбільший потенціал для збільшення прибутковості;
- оптимізація структури капіталу, врахування вартості капіталу при прийнятті рішень про інвестиції.

Аналіз показнику EVA на ПАТ «Інтерпайп НТЗ» за період 2020–2022 рр. у поєднанні з показниками капітального інвестування показує те, що підприємство має негативний досвід щодо формування даного показника. Підприємство має забезпечити капітальні інвестиції на високому рівні, а також ефективну діяльність, яка буде забезпечувати $EVA = 0$, тобто формувати позитивну додану вартість підприємства.

Далі перейдемо до шляхів удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю підприємства.

3.2. Шляхи удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Отже, проведене дослідження ПАТ «Інтерпайп НТЗ» говорить нам про наявні проблеми з провадженням інвестиційної діяльності на підприємстві.

Провівши аналіз організаційної структури ПАТ «Інтерпайп НТЗ» можна стверджувати, що в своїй діяльності компанія обрала напрямок дотримання принципів екологічного безпечного виробництва, який здійснюється шляхом забезпечення високих екологічних стандартів на підприємствах [59], а саме ПАТ «Інтерпайп НТЗ» **приєднався до**

“Комплексної програми екологічної безпеки та впровадження сталого розвитку міста Дніпро на 2021-2025 роки”, **направивши на реалізацію екологічних проектів приблизно 84 млн. грн. (uprom.info)**

Проблеми з ефективністю інвестиційної діяльності можуть виникати з різних причин і вимагати різноманітних підходів для вирішення. Ось деякі загальні проблеми та способи їх вирішення:

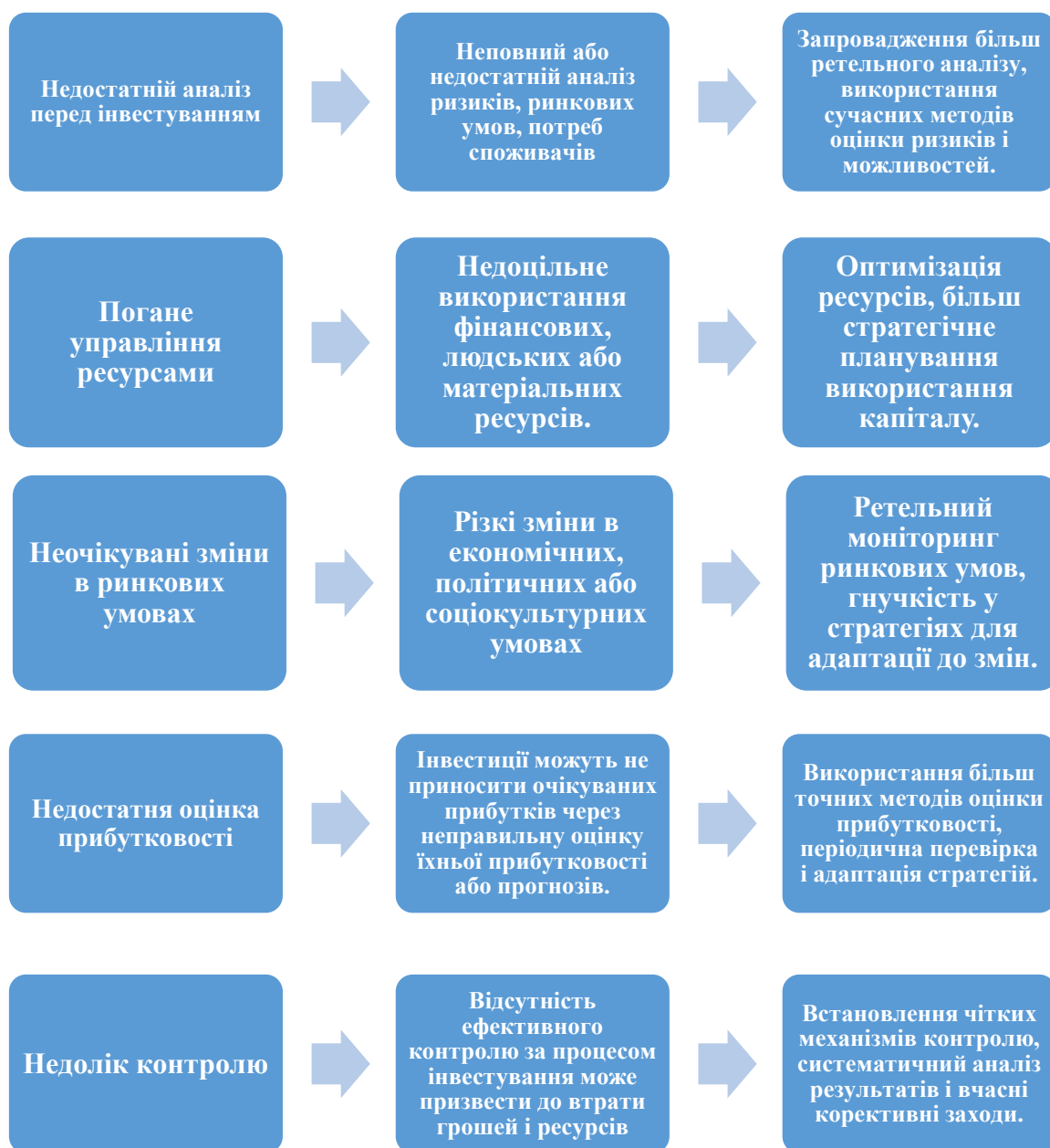

Рисунок 3.6 – Проблеми, які виникають у процесі інвестиційної діяльності та способи їх вирішення

Усі ці проблеми можуть бути вирішені шляхом систематичного аналізу та постійного вдосконалення стратегій інвестиційної діяльності компанії.

На нашу думку, (www.economy.nayka.com.ua) для удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю ПАТ «Інтерпайп НТЗ» при реалізації інвестиційної стратегії підприємства, компанії необхідно враховувати свій курс на екологічний напрям діяльності, тобто поєднати інвестиційну стратегію з екологічним напрямом діяльності.

Підприємство, яке стає джерелом забруднення, стикається з проблемою вибору інвестиційних проектів, що сприятимуть одночасно економічній вигідності і збереженню екології. Для вирішення цього питання розроблено механізм врахування екологічного чинника у системі управління інвестиційною діяльністю.

Враховуючи (dspace.wunu.edu.ua) вищезазначене, запропонуємо модель інвестиційної стратегії, яку компанія могла б застосувати в процесі управління інвестиційною діяльністю, з врахування екологічного чинника.

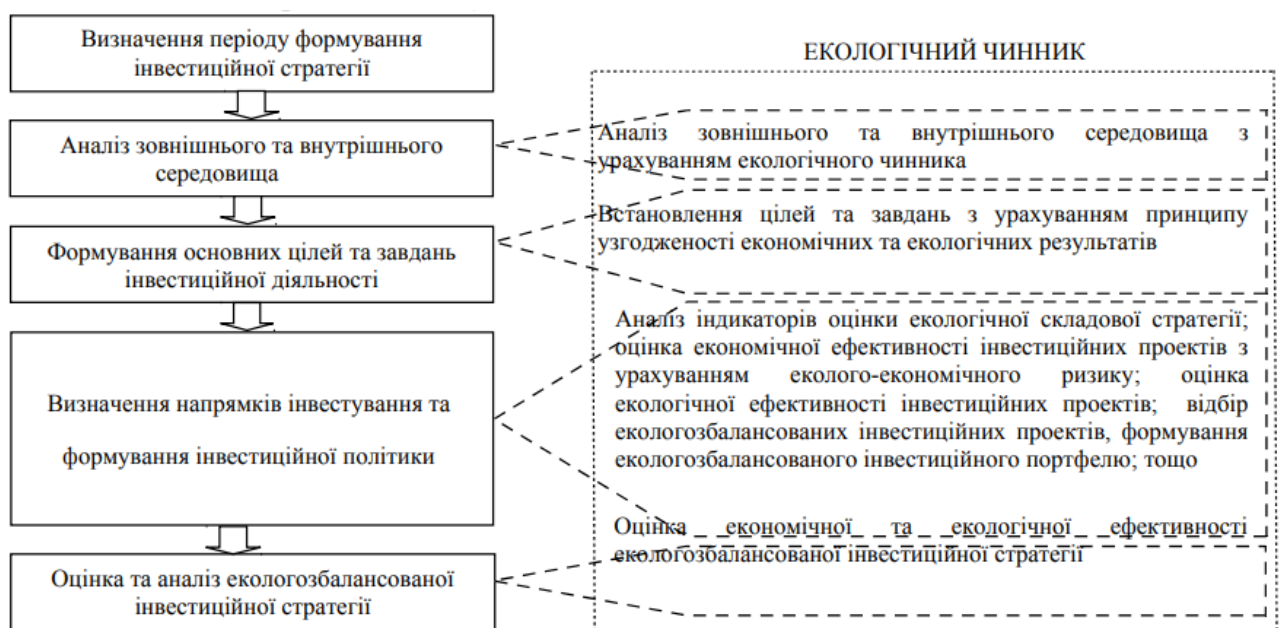

Рисунок 3.7 – Запропонована система управління інвестиційною діяльністю ПАТ «Інтерпайп НТЗ»

Однією з основних цілей врахування екологічного фактору під час оцінки економічної ефективності інвестиційної діяльності є підвищення об'єктивності отриманих результатів, адже саме в цьому напрямку компанія активно розвивається та впроваджує нові технології. (vidstезhyty.com.ua)

Інвестиційна діяльність в компанії націлена на розвиток виробництва, отримання економічних вигод та інших кінцевих результатів. У зв'язку з цим управління інвестиційною діяльністю є важливою складовою управлінського процесу, який відбувається з метою збільшення інвестиційної привабливості об'єкта інвестування, реалізації інвестиційних проектів і формування умов для максимально ефективного проведення процесів інвестування (рис. 3.8) [54].

Різні напрями інвестиційної діяльності підприємства мають різні рівні відповідальності та ризику. Управління інвестиціями підприємства охоплює керування реальними, фінансовими та інтелектуальними інвестиціями, пов'язаними з інноваціями.

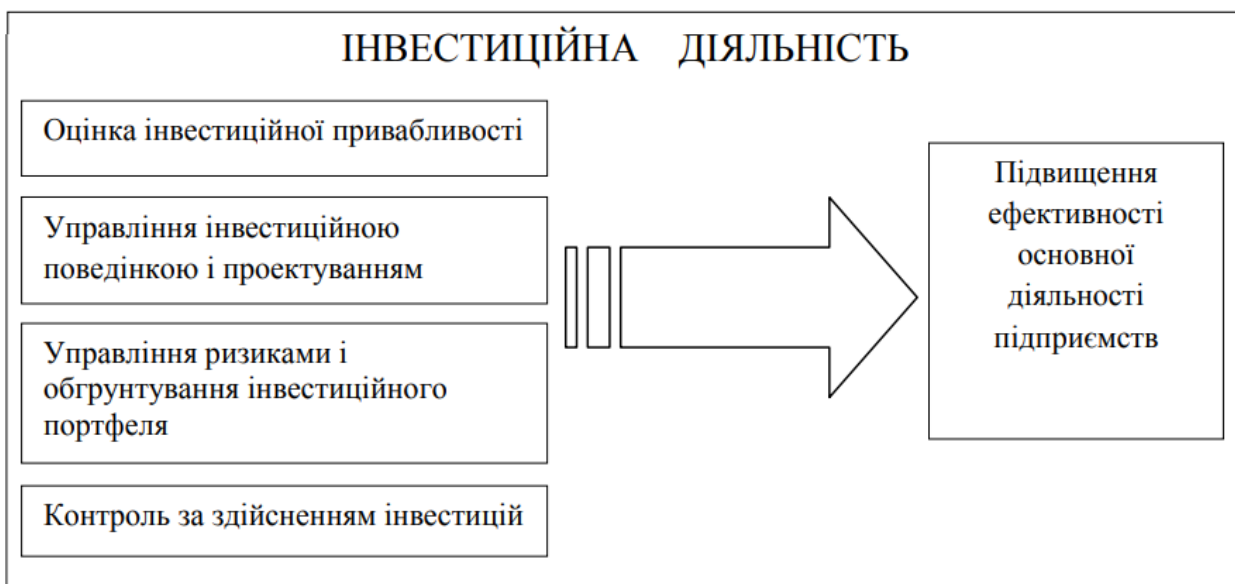

Рисунок 3.8 – Процес управління інвестиційною діяльністю

Розглянуті елементи вказують на те, що управління інвестиційною діяльністю підприємства спрямоване на вирішення ряду завдань. Ці завдання включають визначення стратегічних напрямків інвестування, відповідно до ухваленої стратегії розвитку; аналіз зовнішнього інвестиційного середовища та ринкової кон'юнктури; оцінку привабливості об'єктів інвестування; раціональне розподілення інвестиційних ресурсів; формування стратегій інвестування; створення критеріїв для побудови інвестиційного портфеля з урахуванням ризиків і доходності; забезпечення ефективності реалізації інвестиційних проектів; і контроль над усім процесом інвестування.

На нашу думку, для успішної реалізації тактичних рішень необхідно враховувати ряд умов.

Зважаючи на постійні зміни в обсягах потенційних інвестиційних ресурсів і їхній структурі, потрібно обґрунтовано розробляти схеми фінансування інвестиційних проектів.

У сфері управління інвестиціями існує п'ять основних методів фінансування інвестиційних проектів: повне самофінансування, емісія акцій, венчурне фінансування, кредитування та змішане фінансування. Навіть при різниці між упередженими методами, визначення потрібного обсягу інвестиційних ресурсів може бути спрощено до двох джерел фінансування інвестиційного проекту: власні ресурси та залучені кошти, або їх поєднання.

При використанні виключно власного капіталу для інвестиційної діяльності підприємство має вищу фінансову стійкість, проте обмежує свій розвиток та не використовує фінансові можливості для збільшення прибутковості вкладеного капіталу.

Підприємство, що користується позиковим капіталом, має більший потенціал для фінансового розвитку, але при цьому більше піддається фінансовим ризикам. Таким чином, вважаємо, що оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів є ключовим завданням у стратегії створення таких ресурсів.

Таким чином, залучення та оптимізація структури інвестиційних ресурсів виступають початковою точкою при впровадженні управління інвестиційною діяльністю підприємства. Підприємство, проводячи інвестиційну діяльність, не лише залучає інвестиційні ресурси, але також займається їх розміщенням, обираючи конкретні інвестиційні проекти.

Підприємство самостійно встановлює критерії відбору, прийняття чи відхилення проекту, враховуючи специфіку виробничої та фінансової діяльності. Це може призвести до (dspace.wunu.edu.ua) протилежних висновків щодо прийнятності інвестицій у конкретний проект, оснований на обраному наборі критеріїв.

Враховуючи орієнтованість компанії на екологічну безпеку, та ephsheir.phdpu.edu.ua можливість залучення коштів для реалізації інвестиційних проектів, ми вважаємо, що екологічно-інвестиційна стратегія для компанії Інтерпайп може бути ключовим інструментом для розвитку сталого бізнесу та зменшення екологічного впливу. Наведемо можливі кроки для реалізації такої стратегії:

- зелені інвестиції: направлення інвестицій у проекти та технології, спрямовані на зменшення викидів, використання відновлюваних джерел енергії, оптимізацію використання ресурсів; ephsheir.phdpu.edu.ua
- створення екологічних продуктів: інвестування в дослідження та розробку продукції, яка має менший екологічний вплив на навколишнє середовище ephsheir.phdpu.edu.ua або є більш екологічно чистою у виробництві;
- енергоефективність та чисті технології: інвестиції в технології, які дозволяють зменшити споживання енергії, а також впровадження чистих технологій виробництва для зменшення викидів;
- використання вторинних ресурсів: інвестування в програми та технології для використання вторинних матеріалів та відходів у виробництві;
- екологічні інновації та дослідження: розвиток програми досліджень, спрямованих на створення нових екологічних технологій;
- співпраця з державою та неприбутковими організаціями: спільне інвестування в проекти з державою або неприбутковими організаціями, спрямовані на покращення екологічної ситуації в регіоні;
- створення відкритої екологічної культури: інвестиції в освіту та навчання співробітників, клієнтів та інших зацікавлених сторін щодо важливості екологічних питань.

Ці інвестиційні кроки можуть не лише зменшити екологічний вплив бізнесу, але й сприяти створенню конкурентоспроможної екологічної переваги, яка дозволить Інтерпайп просуватися вперед у сталому розвитку і сприяти збереженню навколишнього середовища.

Також враховуючи важливість системного підходу до (www.kntu.kr.ua) ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємства, даний процес повинен здійснюватися з дотриманням наступних принципів:

- узгодженість та взаємодія з загальною системою управління бізнесом;
- розгляд та вибір декількох альтернатив управлінських рішень, враховуючи їхню варіативність;
- орієнтація на стратегічні цілі розвитку (www.kntu.kr.ua) компанії через комплексний підхід, який охоплює всі сфери та напрями діяльності.
- гнучкість управління, його адаптивність та динаміка для відповідності умовам функціонування компанії та її конкурентному становищу.

Висновки до розділу 3

У даному розділі роботи було розраховано економічну додану вартість підприємства ПАТ «Інтерпайп НТЗ» та визначено значення цього показника для підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю на підприємстві. За результатами аналізу, враховуючи дані з попереднього розділу, логічним є те, що (dSPACE.wunu.edu.ua) ми маємо від'ємне значення показнику EVA. В розрізі інвестицій це означає, що підприємство має забезпечити капітальні інвестиції на високому рівні, а також ефективну діяльність, яка буде забезпечувати $EVA = 0$, тобто формувати позитивну додану вартість підприємства. Дане збільшення можна досягти шляхом підвищення цін, обсягів виробництва або зменшення витрат; підвищення прибутковості шляхом інвестування капіталу у проекти з ростучим прибутком та допустимими витратами додаткового капіталу, що сприяє розширенню обсягів продажів та введенню нових продуктів; зменшення витрат капіталу і його вартості; оптимізація структури капіталу та врахування його вартості є важливими кроками при прийнятті рішень про інвестиції, а також оцінка інвестиційних проектів та спрямування коштів у

найбільш прибуткові проекти є ключовим етапом для підвищення показника EVA.

Наступним етапом було визначено основні шляхи удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю компанії. Встановлено, що у контексті інвестиційної стратегії ПАТ "Інтерпайп НТЗ", важливо враховувати екологічний аспект діяльності для забезпечення сталого розвитку. Було запропоновано модель системи управління інвестиційною діяльністю, яка б враховувала екологічний фактор для раціонального вибору проектів.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній магістерській роботі було проведено дослідження теоретико-методичних засад управління інвестиційною діяльністю підприємства, проведено аналіз обсягу, структури та динаміки інвестицій та ефективності інвестиційної діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ». Також було запропоновано напрями покращення управління інвестиційною діяльністю підприємства. Результатами дослідження є наступне:

1. У першому розділі роботи розглянуті та аналізовані різноманітні тлумачення поняття інвестицій відображають їх складність та різноманітність перспектив на різних рівнях економіки. Уважне вивчення підходів та тлумачень вітчизняних та іноземних дослідників дає змогу розкрити сутність інвестицій та управління інвестиційною діяльністю. Після проаналізованих визначень різних науковців було визначено, що інвестиції – це вкладення коштів або ресурсів у певні активи або проекти з метою отримання прибутку, (195.230.140.114) зростання вартості активів чи розвитку бізнесу в майбутньому. Це може включати придбання цінних паперів, нерухомості, обладнання, розробку нових технологій чи участь у створенні нових підприємств. Інвестиції сприяють розвитку економіки, стимулюють інновації та створюють нові можливості для росту та розвитку бізнесу.

Основною метою інвестицій є досягнення найефективнішого рівня ліквідності інвестиційних ресурсів, спрямованих на максимізацію прибутку та забезпечення стабільного розвитку підприємства на тривалий термін.

Класифікація інвестицій підкреслила наявність більш як сотні термінів для опису їх типів, виокремлено різноманітні форми та джерела формування інвестиційних ресурсів, об'єднані у трійку категорій: власні, позикові та залучені.

Було визначено що, методичний підхід до управління інвестиційною діяльністю підприємства за системним ознакою включає шість етапів:

визначення місії, постановку цілей, стратегії розвитку, оцінку ефективності, аналіз та контроль. Застосування цього підходу виявляє проблеми, резерви для поліпшення економічного ефекту та забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

2. У другому розділі роботи було проаналізовано фінансово-економічну характеристику ПАТ «Інтерпайп НТЗ». Отримані результати показали, що ПАТ «Інтерпайп НТЗ» є провідним виробником сталевих труб у регіоні та спрямоване на оптимізацію та підвищення фінансової ефективності. Однак, інвестиційна діяльність показала недостатній рівень прибутку, що свідчить про потребу у вдосконаленні стратегій управління фінансами. Аналіз фінансової діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» показав: зменшення доходу на 14%, яке пов'язане зі складними умовами на ринку. Зниження собівартості на 8% позитивно відобразилося на зростанні чистого прибутку на 104%, свідчачи **про ефективне управління (evnuir.vnu.edu.ua)** ресурсами. Різке зростання чистого прибутку на 176% протягом аналізованого періоду підтверджує успішну стратегію компанії навіть при скороченні доходу. Зменшення персоналу свідчить про оптимізаційні заходи на підприємстві.

Аналіз інвестиційної діяльності ПАТ «Інтерпайп НТЗ» показав, що підприємство майже не отримує прибутку від інвестицій та відображає від'ємні грошові потоки. У структурі інвестиційних витрат **переважають витрати на придбання необоротних активів. (evnuir.vnu.edu.ua)** Негативна рентабельність капіталу та відсутність стабільності у використанні інвестицій свідчать про проблеми в управлінні та поверненні інвестиційних коштів.

Аналіз ефективності інвестиційної діяльності показав недостатню дохідність від інвестицій. Факторами цього послуговували залежність підприємства від залучення зовнішніх коштів та неможливість погасити зобов'язання за рахунок власних ресурсів, нестабільність у використанні фінансових ресурсів, що призвело до негативної рентабельності капіталу.

Отже, компанія потребує коригування стратегії управління інвестиціями для поліпшення фінансової стійкості та ефективності.

3. Третій розділ роботи був присвячений розрахунку економічної доданої вартості ПАТ «Інтерпайп НТЗ» та її значення для підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю на підприємстві, на основі чого було запропоновано напрямки покращення управління інвестиційною діяльністю підприємства.

В результаті аналізу економічної доданої вартості (EVA) для ПАТ «Інтерпайп НТЗ», було встановлено від'ємне значення EVA. Це свідчить про неефективне використання капіталу та потребу в підвищенні доданої вартості підприємства. Підприємство має забезпечити капітальні інвестиції на високому рівні, який буде забезпечувати $EVA = 0$, тобто формувати позитивну додану вартість підприємства. Для досягнення позитивного значення EVA потрібно збільшувати прибутковість за рахунок ефективних інвестицій у розвиваючі проекти та оптимізації витрат. Оцінка та направлення коштів у найбільш прибуткові проекти є ключовими аспектами для підвищення економічної доданої вартості.

Враховуючи орієнтованість компанії на екологічний напрямок діяльності, та можливість залучення коштів для реалізації інвестиційних проектів, було запропоновано екологічно-інвестиційну стратегію, яку можна було б реалізувати за допомогою впровадження зелених інвестицій, створення екологічних продуктів, впровадженню енергоефективних заходів, використанню вторинних ресурсів та співпраці компанії з державним сектором в сфері екологічної безпеки.

З метою ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємства, важливо дотримуватися наступних принципів: забезпечення взаємодії з загальною системою управління бізнесом; розгляд та вибір декількох альтернатив управлінських рішень з урахуванням їхньої різноманітності; фокус на стратегічних цілях компанії через комплексний підхід, охоплюючи всі сфери та напрями діяльності; гнучкість управління,

його адаптивність та динаміка для відповідності умовам функціонування компанії та конкурентному середовищу.